СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CVIII П'ЯТНИЦЯ, 12 ЖОВТНЯ 2001 РОКУ ЧИСЛО 41 VOL. CVIII FRIDAY, OCTOBER 12, 2001 No. 41

США і Британія бомбардують Афганістан

ВАШІНҐТОН. – Американці 10 жовтня продовжили бомбардування стратегічних об'єктів в Афганістані, котре згідно з офіційними повідомленнями продовжується цілодобово. Сильне повітряне і ракетне бомбардування військових баз, летовищ і вишкільних таборів терористів Осами бен Ладена в Афганістані, Сполученими Штатами і Британією почали у неділю, 7 жовтня. Вперше від початку авіорейдів на Афганістан, 9 жовтня американські сили завдали ударів по цілях вдень. Офіційні представники Талібану заявили про авіоналети на місто Кандагар. Ударів було завдано також по цілях поблизу Кабулу і Джалалабаду. Офіційні представники США твердять, що цілями були системи протиповітряної оборони, нафтосховища та вишкільні табори, керовані Осамою бен Ладеном. Дональд Рамсфельд, міністер оборони США, висловив 9 жовтня задоволення з початку бомбардувань і повідомив, що готується військовий десант до Афганстану. З Кабулу повідомляють про перші жертви серед цивільних після денного бомбардування 9 жовтня. Кордони країни зачинені. Люди опинилися в пастці.

Чотири афганці, які працювали для Організації Об'єднаних Націй, загинули під час авіорейдів, коли в представництво організації, що провадить розмінування території та фінансується ООН, влучила ракета. Жителі Кабулу розповіли, що люди залишають місто, проте про масовий виїзд населення говорити ще рано. Повідомляють також, що посол Талібану в Пакистані Абдул Заїф заявив, що під час ударів США загинули десятки людей. Він засудив напади і назвав їх „відвертим тероризмом".

Згідно зі заявою Президента Джорджа Буша – це була перша хвиля ударів з метою знайти та знищити винних у терористичному нападі минулого місяця на Нью-Йорк і Вашінґтон. Президент Дж. Буш підкреслив, що радикальні ісламські керівники Афганістану „дорого заплатять" за підтримку тероризму та захист Осами бен Ладена, котрого США звинувачують в особистому керуванні терористичним нападом 11 вересня, жертвами якого стали понад 5,600 осіб у будівлях -„близнюках" Світового торговельного центру в Нью-Йорку, Пентаґону у Вашінґтоні та у четвертому літаку, захопленому терористами, що розбився у Пенсильванії.

Свідки повідомляють, що сильні вибухи струснули Кабул – столицю Афганістану, міста Кандагар і Джалалабад у цій акції, що її США назвали першою хвилею бомбардувань тривалої і широкомаштабної війни проти тероризму та держав, які його підтримують.

Промовляючи до американського народу з Білого Дому 7 жовтня, Президент Дж. Буш підкреслив, що за його наказом збройні сили США розпочали акцію „Стійкість свободи" (Enduring Freedom), котра, в основному, була спляновананa на те щоб „ ушкодити Афганістан, як терористичну базу дій та атакувати військову спроможність режиму талібів. Знищивши вишкільні табори і перервавши зв'язок, ми утруднимо терористичній мережі вишколювати нових рекрутів і координувати їхні диявольські пляни. Спершу терористи, напевно, зариються глибше в печери та інші укріплені шанці. Наша військова акція має за завдання прочистити шлях для безперервних, зрозумілих і невтомних акцій, щоб викорінити терористів та привести до справедливости", сказав Президент. Крім того, Дж. Буш підкреслив, що у цих військових діях боротьби з тероризмом США мають всесвітню підтримку. „У цій акції до нас приєднався наш відданий союзник – Велика Британія. Інші близькі друзі, як Канада, Австралія, Німеччина та Франція, пообіцяли підтримку збройними силами в міру розгортання військових дій. Понад 40 країн Близького Сходу, Африки, Европи та Азії надали право викорис-

(Закінчення на стор. 3)

Катастрофа російського літака Ту-154

СЕВАСТОПОЛЬ. – Через тиждень після вибуху російського пасажирського літака Ту-154 над Чорним морем, у якому звинувачують протиповітряну оборону України, причина катастрофи усе ще не з'ясована. 9 жовтня представник державної комісії Росії з розслідування причин катастрофи заявив, що між уламками літака є сліди ракети С-200. Одночасно українські військовики шукають ракету С-200, яка не влучила в ціль під час навчання. Розслідування триває.

Російський пасажирський літак Ту-154 авіокомпанії „Сибір" 4 жовтня впав в Чорне море за 180 кілометрів на південь від Сочі. На його борту було 66 пасажирів, 51 із яких – громадяни Ізраїлю, та 12 членів екіпажу. Літак летів з Тель-Авіву в Ізраїлі до міста Новосибірська в Росії. Перед падінням літак вибухнув. Про це свідчать члени екіпажів двох літаків, що летіли поблизу від сибірського Ту-154. Російські агентства передали, що до місця аварії негайно попрямували рятувальники.

Одним з перших повідомлень засобів масової інформації була версія, що катастрофу могла спричинити ракета українських сил протиповітряної оборони, котрі в той час у Криму, поблизу Феодосії, проводили військові навчання. Цю версію підтримали США, які заявили, що мають підстави визнати її вірогідною, оскільки отримали інформацію про цю подію зі штучного супутника землі. Україна заперечує свою причетність до катастрофи, заявляючи, що жодна з ракет, випущених ракетними комплексами С-200 під час навчань, практично не могла вразити російський літак Ту-154. Україна наполягає, що пуски виконувались на відстань, яка в кілька разів менша відстані, на якій зазнав катастрофи літак, і якщо навіть припустити можливість, що внаслідок зриву супроводження ракета стала некерованою й перетворилася на звичайну „болванку", то в цьому випадку на ній має спрацювати система самоліквідації. Якщо припустити, що керування ракетою відмовило, то спрацюють три системи захисту, перша та друга з яких виконують команди з землі.

Відразу після вибуху Росія та Ізраїль почали розглядати можливість терористичної акції. Ізраїль закрив летовище Бен Ґуріон. Але після внутрішньої перевірки Ізраїль повністю виключив можливість розміщення вибухівки на борту літака перед його летом, після чого летовище Бен Ґуріон було відкрите.

Президент Росії Владімір Путін заявив, що не має підстав не довіряти інформації України.

Міністер оборони України, генерал армії Олександер Кузьмук повідомив 5 жовтня, що з миті надходження інформації про катастрофу літака , „ми очікували, що буде проведено паралель між нею і ракетними стрільбами на мисі Опук, тому негайно розпочали роботу щодо точного виявлення точки падіння кожної з ракет". Всю роботу було завершено в другій половині дня 4 жовтня, а протягом ночі фахівці вивчали результати розслідування. Як стверджує міністер, під час пусків ракет працювали контрольні служби України та Росії, які здійснювали багаторівневу контролю на 22 точках. Усі вони показали, що падіння ракет відбулось в розрахунковий час, який не співпадає з часом падіння літака. Під час виконання бойових стрільб цілі знаходились в різних точках стрільби, до них було випущено 23 ракети, всі цілі були на відстані від 10 до 30 км, максимум до 40 км від місця запуску, і не в напрямі катастрофи літака Ту-154. Відстань між місцем навчання військ Противоповітряної оборони України і падінням літака становить 200 км, в

(Закінчення на стор. 19)

Близькі загиблих в літаку Ту-154 приїхали до Сочі.

Судно „Капітан Вакула" доставило уламки літака Ту-154 у порт Сочі.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Посилено заходи безпеки на Україні

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 9 жовтня на нараді з участю глави адміністрації Президента Володимира Литвина, міністрів закордонних справ та оборони Анатолія Зленка і Олександра Кузьмука, керівників правоохоронних міністерств та відомств дав низку доручень щодо посилення охорони державного кордону, стратегічних об'єктів промисловости та енергетики, комунікацій, безпеки авіосполучення, запобігання нелегальній міграції. Президент наголосив на необхідності об'єднання зусиль світової спільноти з метою рішучої боротьби з глобальною загрозою міжнародного тероризму. Л. Кучма зазначив, що, хоча застосування військових засобів у цій кампанії є неминучим, ефективна боротьба з тероризмом повинна включати також широкий комплекс заходів політичного, економічного, дипломатичного та іншого характеру. У зв'язку із проведенням антитерористичної операції учасники наради розглянули комплекс додаткових заходів з підвищення внутрішньої та зовнішньої безпеки України. Міністер оборони України Олександер Кузьмук: „Зросте неконтрольована еміграція до України, незаконний обіг наркотиків, зброї, а також загострення політичної ситуації в окремих регіонах України". У Збройних Силах України посилено охорону важливих військових об'єктів, органи управління перейшли на особливий режим роботи.

Очікується потік мігрантів з Афганістану

КИЇВ. – Потік мігрантів афганського та пакистанського походження до України з початком ракетних ударів США не збільшився. Про це 9 жовтня повідомив начальник штабу прикордонних військ України Павло Шишолін. Водночас, він прогнозує суттєве зростання числа біженців у найближчі місяці. Афганці становлять найбільшу етнічну групу, представники якої нелегально потрапляють на українську територію. Потік біженців зростає. Україна – найкоротший транзитний шлях з Азії до Европи. Біженці потрапляють в Україну з Кавказу та Середньої Азії. Українські силові структури посилили заходи безпеки: в міністерстві оборони організовано цілодобове чергування, а міліція посилює охорону стратегічних об'єктів та чужоземних посольств. За даними штабу прикордонних військ, за період від 1991 по 2001 рік затримано 90 тисяч нелегальних мігрантів, які намагалися перетнути межі України. Неофіційно стверджують, що як мінімум 10-15 тисяч мусулман опинилися тут нелегально.

В. Ющенко почав новий етап створення „Нашої України"

КИЇВ. – Колишній прем'єр-міністер України Віктор Ющенко 8 жовтня оголосив про початок нового етапу формування виборчого бльоку „Наша Україна". Водночас політологи заявляють, що бльок В. Ющенка дедалі більше скидається на прагматичний союз, аніж на ідеологічну структуру. Українські експерти вже критикують В. Ющенка за ту компанію політиків, яка підбирається для участи в парляментських виборах. Коло союзників, з якими „Наша Україна" вже домовилася про об'єднання – обидва Рухи, партія „Реформи та Порядок", Ліберальна партія Володимира Щербаня та „Солідарність" Петра Порошенка. На думку політолога Володимира Полохала, це свідчить про те, що В. Ющенко розраховує не на боротьбу ідеологій, а сподівається на допомогу влади. Принаймні, за словами аналітика, на це красномовно вказує співпраця з цілковито пропрезидентською партією В. Щербаня та досить прихильним до глави держави П. Порошенком. Окрім того, на думку В. Полохала, В. Ющенко подає сигнал до співпраці з відверто олігархічними силами, заявляючи про бажання й наміри сідати за стіл переговорів з провідником Партії регіонів Миколою Азаровим. За часів свого прем'єрства В. Ющенко категорично відкидав можливість переговорів з окремими парляментськими силами, розплатившись за це посадою голови уряду. На думку політолога, схоже на те, що нині натхненником бльоку „Наша Україна" стає Президент, який намагається здобути цілковиту контролю за розподілом місць у Верховній Раді.

Провідник бльоку „Наша Україна" Віктор Ющенко (праворуч) вітає активістів Всеукраїнської коаліції молоді „Наша Україна" Юрія Криворучка (у центрі) і Вячеслава Кириленка 6 жовтня ц. р. у Києві. Коаліція була створена у цей день на Форумі молодіжних організацій. У її декларації зазначається, що коаліція поширюватиме ідеї демократії і вирішуватиме широке коло питань соціяльної адаптації молоді. У той же час учасники коаліції вважають, що поширення цих ідей стане можливим тільки після перемоги на парляментських виборах бльоку „Наша Україна". *Фото УНІАН*

Апеляцію М. Мамонтової розглядатимуть у 2002 році

КИЇВ. – Розгляд апеляції української громадянки Вікторії Мамонтової, засудженої 17 серпня ц.р. тайландським судом до смертної кари за зберігання наркотиків, розглядатиметься впродовж 2002 року. За повідомленням консула України у Банґкоку із посиланням на представника суду, це пов'язано з великою завантаженістю апеляційних суддів, у веденні яких перебувають справи наркокур'єрів. В. Мамонтову було затримано 28 вересня 2000 року в Банґкоку (Тайланд) службою боротьби з незаконним обігом наркотичних речовин цієї країни. За місцем її проживання в готелі було вилучено понад 1 кг героїни.

Україна підтримала дії США в Афганістані

КИЇВ. – Міністерство закордонних справ України 9 жовтня виступило зі заявою про повну підтримку антитерористичних дій в Афганістані. Посадові особи України закликали громадян не драматизувати ситуацію. Як заявив секретар Ради національної безпеки і оборони України Євген Марчук, оборона країни – під суворим наглядом. Поки що натяків на підвищену бойову готовність в Україні не спостерігається. Лишаються ті ж заходи безпеки, до яких вдалися після атаки на американські хмарочоси. Євген Марчук відлетів на зустріч керівників Рад безпеки СНД до Таджикистану. Коментуючи останні події телефоном, він не згадував про введення надзвичайного стану. Більшість українських політиків підтримують американські дії в Афганістані. Відверто критикувала акцію хіба що народний депутат Наталя Вітренко. Вона заявила про намір скликати надзвичайне парляментське засідання та ухвалити відповідну резолюцію. Категорично засудили бойові дії колишні українські воїни-афганці.

Глави урядів України та Росії підписали угоди

КИЇВ. – Глави урядів України та Росії підписали 5 жовтня міжурядову угоду щодо забезпечення транзиту російського ґазу через Україну, меморандум про принципи запобігання антидемпінґовим розслідуванням та протокол про зміни режиму вільної торгівлі між двома країнами. Прем'єр Росії Михайло Касьянов сказав, що угода про забезпечення транзиту ґазу містить у собі механізм врегулювання українського боргу за російський газ за минулі роки, який буде виплачуватися протягом 12 років з відсуненням початку виплат на три роки. Він також повідомив, що Україна зобов'язалася не експортувати ґаз до третіх країн і що тепер сторони переходять до вирішення проблем базування в Криму Чорноморського Флоту Росії та гармонізації систем оподаткування. Прем'єр України Анатолій Кінах сказав, що підписані угоди не означають будь-яких поступок однієї сторони іншій, але підтвердив, що Україна зобов'язалася розглядати Росію як головного постачальника енергоносіїв до Европи і не вдаватися до дій, які б шкодили транзитним інтересам Росії.

Почав діяти Центр голокосту ім. Олександра Шварца

ЛЬВІВ. – На базі Міжнародного меморіяльного фонду „Янівський табір" створено Центр голокосту ім. Олександра Шварца. Одна з цілей Центру – інформування громадськости про голокост як загальнолюдську трагедію. Окрім поширення знань про голокост у навчальних закладах, члени ради центру плянують займатися просвітницькою діяльністю, співпрацюючи з усіма національними меншинами Західного реґіону, які в тій чи іншій мірі стали жертвами голокосту. Водночас, як повідомив президент центру Рудольф Мирський, – структура ретельно готуватиметься до Міжнародного антифашистського конгресу, який відбудеться в Києві у березні наступного року. Сьогоднішнім найбільшим болем новоствореного центру є відсутність меморіялу в „долині смерти" Янівського концтабору, де протягом 1941-1943 років було знищено понад 200 тисяч євреїв, які становили 90 відсотків усіх ув'язнених.

На Прикарпатті розпочато реалізацію міжнародного проєкту „BIZPRO"

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – На Прикарпатті розпочато реалізацію міжнародного проєкту „BIZPRO", спрямованого на підтримку малого та середнього бізнесу. В його рамках здійснюється програма „Гаряча лінія" – інформаційно-довідкова служба для підприємців. Нова програма повинна стати активним помічником представникам малого та середнього бізнесу. Фінансується вона Агентством з міжнародного розвитку США. Кожен з підприємців матиме тепер змогу за допомогою інформаційно-довідкової служби отримати вичерпну інформацію з питань, що реґламентують підприємницьку діяльність. Водночас юристи „гарячої лінії" надають можливість підприємницьким спілкам захищати свої права, інформуючи їх про проблеми, з якими зіштовхуються представники малого та середнього бізнесу. Нова інформаційно-довідкова служба поки що єдина подібна структура в реґіоні.

За повідомленнями інформаційних агентств

Зі Світового центру торгівлі не повернувся...

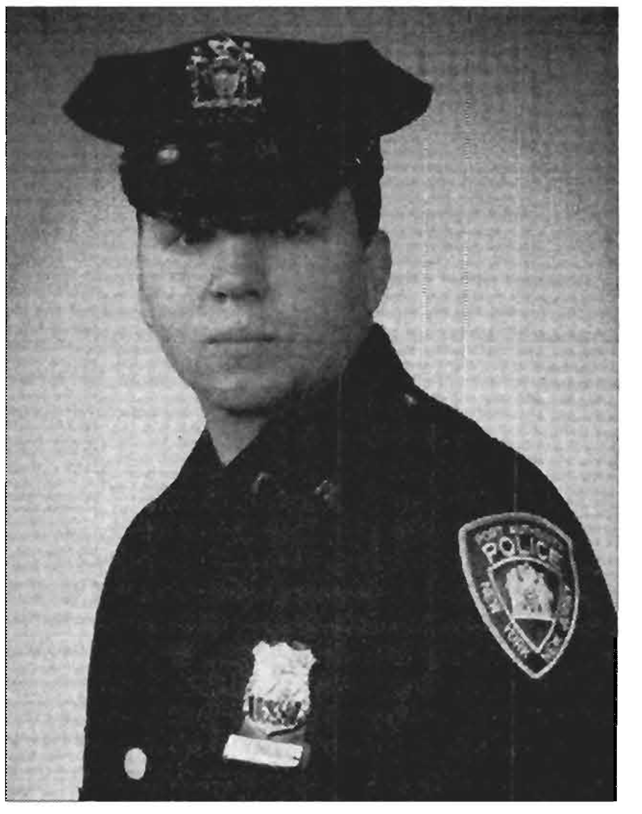
НЬЮ-ЙОРК. – Іван Скала („Яш"), 31-річний член сумівського осередку в Пасейку, Нью-Джерзі, був парамедиком та офіцером Портової поліції в Мангетенському тунелі ім. Лінкольна. 11 вересня Іван розпочав працю о 7-ій ранку. Приблизно через дві години, відразу після того, як літак врізався в будинок, він разом з іншими офіцерами був повідомлений про небезпеку в Світовому центрі торгівлі. За повідомленням місцевої газети „The Record", що виходить в Нью-Джерзі, товариш і колега Івана Скали офіцер Роберт Ереф розповів, що був на місці події разом з Іваном, коли той добровільно зголосився ввійти в будівлю „WTC": „Я допоміг йому одягнути повітряний балон і підтягнув ремінь. Останнє, що я зробив, це поплескав його по щоці і побажав бути обережним. Я не сумнівався, що побачу його згодом".

Іван увійшов в будівлю, щоб допомогти в подоланні того лиха, що розгорталося на верхніх поверхах. В наступні хвилини, коли будівля почала втрачати стійкість, він працював всередині цього будинку. Приблизно через годину, о 10:05, південна вежа впала, накриваючи уламками довколишні вулиці і менші будинки. Протягом наступних годин з'ясувалося, що хоч багато працівників Портової поліції залишили небезпечну зону перед падінням будівлі, Іван все ж таки значиться серед безвісти зниклих. Працівники поліції та інших рятувальних служб повернулися до руїн, намагаючись відшукати тих, хто потрапив у порожнини зруйнованих будинків. Оскільки пошуки тривали, Іванова родина, друзі, сумівці та всі, хто його знав, мали надію, що скоро його знайдуть.

Оля Фіоль, колишня голова осередку СУМ в Пасейку, говорить про свого товариша з дитинства: „Яш був дуже відданим і жертовним. Працюючи на двох роботах, він завжди старався допомогти чим міг і кому міг. Він завжди зголошувався допомагати СУМ-ові та українській громаді медичним забезпеченням та охороною, коли наші діти навесні їхали на злет в Елленвілі та в Українському центрі в Пасейку".

Через кілька днів після катастрофи друзі і родина зібралися в Українській Католицькій Церкві Св. Миколая, щоб помолитися за Івана та інших людей, що опинилися під уламками Світового центру торгівлі. Разом з ними зібралися сумівці з Пасейку та навколишніх осередків, щоб бути разом в цей важкий час.

Андрій Бігун

Іван Скала.

США і Британія...

(Закінчення зі стор. 1)

тання власного повітряного простору чи місця для приземлення літаків. Ще більше країн поділилися даними спецслужб".

Мешканці Кандагару повідомляли про паніку в місті, що є духовою твердинею та головною квартирою мули Мохамеда Омара, провідника талібів і захисника Осами бен Ладена. Після першої хвилі бомбардувань представник Талібану в Пакистані відразу заявив, що Осама бен Ладен і мула Омар уціліли. У своєму першому виступі від часу терористичних нападів 11 вересня у США, котрий був заздалегідь записаний на відеоплівці для негайного ужитку після початку військових дій США і переданий на арабських телевізійних екранах у Кватарі, Осама бен Ладен похвалив дії своїх терористів і висловив задоволення великою кількістю невинних жертв. Він назвав Дж. Буша „головою невіруючих поган" і закликав кожного мусулманина стати в оборону своєї релігії, підкреслюючи, що „Америка переповнена страхом".

Дональд Рамсфельд, секретар департаменту оборони США, заявив, що метою США було також підсилити опозиційні до Талібану сили в Афганістані, котрі вже роками борються з талібами, що правлять 90 відсотками окупованої ними території країни. Державний департамент остеріг всіх громадян США за кордоном, що після бомбардування Афганістану можуть бути сильні протиамериканські реакції, а також спроби відплати американським громадянам і підприємствам.

США та Британія назвали завдані 7 жовтня удари на Афганістан дуже успішними. Американський секретар Департаменту оборони Дональд Рамсфельд 8 жовтня сказав, що боротьба з тероризмом триватиме роки, а не дні. Він спростував твердження Талібану про те, що один американський літак було збито. Базована у Пакистані афганська агенція „Ісламік прес" повідомила, що в результаті рейдів загинуло понад 25 людей, багато з них поблизу будівлі урядового радіо. Генеральний секретар Об'єднаних Націй Кофі Анан заявив, що американські та британські дії проти Афганістану були виправданими діями законного самозахисту проти тероризму.

Світ одначе на авіоудари завдані Афганістанові зареагував по різному. Іран змалював акцію як неприйнятну та додав, що будь-яка відповідь на ці напади має надходити у першу чергу від Об'єднаних Націй. У той же час речник палестинських властей Ясир Абед Рабо відкинув заяву Осами бен Ладена, у якій той висловлює підтримку палестинському народові, додавши, що дії Ізраїлю на палестинських теренах не виправдовують вбивства цивільних осіб у США або ж де-інде у світі. Демонстрації проти очолюваних американцями рейдів на Афганістан відбулися в мусулманських країнах. Студенти ісламської правничої школи в Омані вийшли з антиамериканськими гаслами і закликами до усіх мусулманів єднатися. Демонстрацію не розганяли. У Пакистані поліція мала зіткнення з демонстрантами у місті Кета. Протести також були в Пешаварі та біля американського культурного центру в Ісламабаді.

В Газі і на Західньому березі студенти чисельно виступили проти США, хоча Ясир Арафат засудив акцію 11 вересня і висловився на підтримку США. Щоб світ не бачив різкого протиріччя між офіційною палестинською заявою і демонстрацією на вулицях, Арафат заборонив фото- і тележурналістам доступ до Гази і Західнього берега.

Президент Іраку Садам Гусейн засудив удари на Афганістан, визначивши їх як акт агресії. Досі немає завваг від Савдійської Арабії. Індонезія закликала США та їхніх союзників обмежити маштаб акцій проти Афганістану, щоб уникнути жертв. Прем'єр-міністер Малайзії Магатир Мугамад заявив, що операція не зможе винищити тероризм. Туреччина – єдиний член НАТО з головно мусулманським населенням, надав акції свою повну підтримку, називаючи США своїм другом.

Українське керівництво заявило про підтримку дій США проти талібської влади Афганістану, назвавши операції частиною боротьби з тероризмом. Президент Л. Кучма заявив, що Україна не може залишатися осторонь боротьби з тероризмом, але зауважив, що у військових операціях українці задіяні не будуть.

Провідник правлячого в Афганістані руху Талібан мула Мохамед Омар оголосив „джігад" (священну війну) проти США та їхніх західних союзників у відповідь на авіоудари, завдані 7 жовтня по позиціях талібів американськими та британськими літаками. Про це повідомило посольство талібів у Пакистані. Омар наказав виконати ухвалений раніше радою духовних провідників Афганістану декрет, який передбачав початок „джігаду" в разі нападу США на Афганістан.

Одночасно з початком ударів США та Великобританії по Афганістану два американських транспортних літаки кидали на землю пакунки з гуманітарною допомогою. Обидві машини скинули на територію цієї центральноазіятської країни 37 тисяч раціонів їжі, повідомив 8 жовтня секретар Департаменту оборони США Д. Рамсфельд, який за день перед першою хвилею бомбардувань повернувся з Близького Сходу та Центральної Азії, куди їздив для переговорів з керівниками окремих країн у справі боротьби зі світовим тероризмом. Водночас, він підтвердив, що США розвивають „повномаштабну кампанію" проти міжнародного тероризму, включно з військовими діями.

У США з початком воєнних ударів по Афганістанові запроваджено посилені заходи безпеки. Федеральна поліція ФБР оголосила для своїх співробітників стан підвищеної готовності. Берегова охорона США провела найбільшу після Другої світової війни акцію з охорони портів. Поліція в Лондоні також посилила охорону об'єктів. У листі представника США в ООН мовиться, що удари, завдані 7 жовтня по базах терористів та військових об'єктах талібів в Афганістані, здійснено відповідно до хартії ООН, якою передбачено право на самооборону у разі нападу. Вашінгтон, наголошено у документі, має докази того, що організація Ал-Кайда, яку підтримує рух Талібан, відігравала центральну ролю в організації терористичних нападів на США 11 вересня.

Державний секретар США К. Павел 7 жовтня зателефонував Генеральному секретареві ООН Кофі Аннанові і керівникам дев'яти країн, серед них Президентові України Л. Кучмі, повідомляючи їх про початок воєнної операції США й Великої Британії в Афганістані.

Як заявив речник Державного департаменту Р. Баучер, згадані акції розроблені дбайливо й точно, щоб уникнути цивільних жертв і вразити терористичну організацію Ал-Кайда і військову інфраструктуру, яка утримує Талібан. К. Павел також наголосив, що боротьба ведеться не з ісламом, не з арабами і не з народом Афганістану – метою США є зупинити тероризм.

Український вертоліт зі спостерігачами ООН збитий над Абхазією

КИЇВ. – 8 жовтня, о 9.17 год. ранку, в Кодорській ущелині на території Абхазії, члени озброєного бандитського угруповання збили український гелікоптер Мі-8, на борту якого перебувало п'ятеро військових спостерігачів ООН, а також троє членів екіпажу – громадян України і перекладач. Усі, хто перебував на його борту, загинули.

У заяві Міністерства закордонних справ України висловлено сподівання, що винні у загибелі вертольота Мі-8, збитого з нехтуванням усіма нормами міжнародного права і людської моралі, будуть покарані. Терористи свідомо спрямували смертоносну зброю проти гелікоптера ООН, який летів на низькій висоті й приналежність якого не могла викликати сумнівів. Цей ганебний злочин, наслідком якого стала трагічна загибель миротворців ООН, є ще одним свідченням того, що міжнародний тероризм не знає кордонів і потребує об'єднання зусиль світового співтовариства для викорінення цього явища у всіх його формах і проявах. Міністерство висловило глибоке співчуття сім'ям і близьким загиблих.

Рада Безпеки ООН 9 жовтня висловила глибокі співчуття уряду України і сім'ям трьох українських громадян – членів екіпажу вертольота Мі-8, збитого в Абхазії. Члени Ради Безпеки ООН, відзначив Постійний представник України при ООН Валерій Кучинський, одностайно і рішуче засудили напад на вертоліт миротворчої місії ООН зі спостереження в Грузії, внаслідок якого загинуло 9 осіб, і наголосили на необхідності проведення ретельного розслідування і притягнення винних до відповідальності.

АМЕРИКА І СВІТ

Ал Кайда застерігає про нові напади

ІСЛАМАБАД, Пакістан. – Угруповання Осами бен Ладена Ал Кайда оприлюднило 10 жовтня войовничу заяву, погрожуючи новими нападами на Сполучені Штати. Заява з'явилася три дні по тому, як США розпочали рейди на Афганістан. Речник Ал Кайди закликав мусулманів приєднатися до джигаду, або священної війни проти США. У зверненні вихвалялися напади, здійснені минулого місяця у Нью-Йорку та Вашінґтоні, де загинули понад п'ять тисяч людей. Крім того, він додав, що тисячі молодих мусулманів готові жертвувати своїм життям. Заява, як виглядає, кладе край будь-яким сумнівам стосовно причетности Ал Кайди до минуломісячних нападів. У США та країнах Европи активізовано заходи безпеки, щоб запобігти можливим нападам. Представник Талібану сказав, що з часу початку американських бойових дій обмеження стосовно бен Ладена були скасовані.

В Росії завершився підйом „Курська"

МОСКВА. – Російський атомний підводний човен „Курськ", що затонув більше року тому, в ніч на понеділок, 8 жовтня, піднято з дна Баренцева моря. За даними Північної фльоти Росії, спеціяльні крани, встановлені на борту баржі „Джайант-4", підняли підводний човен на перші 40 метрів. Російські джерела повідомляють, що радіяційний фон у місці операції в межах норми. Згідно з пляном, акція підйому „Курська" на поверхню моря триватиме 8-12 годин, після чого підводний човен буде відбуксовано в док. Рештки стернової частини російського підводного човна „Курськ" прибули 10 жовтня до порту поблизу Мурманська рік по тому, як атомний підводний човен вибухнув і затонув у Баренцовому морі зі 118 людьми на борту. Вживаються активні заходи для запобігання можливому витоку радіяції з реакторів судна. Російські військові слідчі й фахівці тепер почнуть вилучати останки членів екіпажу і намагатимуться знайти ознаки причин катастрофи. Зусилля, однак, будуть ускладнені тим фактом, що носова частина „Курська", де сталися вибухи, залишилася на морському дні, оскільки фахівці вважають її небезпечною.

Створено нове відомство – Бюро безпеки Батьківщини

ВАШІНҐТОН. – У понеділок, 8 жовтня, Том Рідж у присутності його дружини і дітей, Президента та членів Кабінету в окремій церемонії у Білому Домі, був заприсяжений першим директором новоствореного відомства, которого завданням є координувати зусилля розвідки, щоб не допустити до нападів, забезпечити кордони та ризиковні об'єкти в країні і реаґувати відразу, якщо терористи знову вчинять напад. Президент Джордж Буш призначив губернатора штату Пенсільванії Тома Ріджа директором цього, запропонованого ним нового відомства з питань внутрішньої безпеки США зразу після терористичного нападу на Нью-Йорк і Вашінґтон. Новостворене аґентство координуватиме працю понад 40 правоохоронних органів.

США посилюють заходи безпеки

ВАШІНҐТОН. – Невдовзі після початку військової кампанії проти Афганістану, віце-президента США Ричарда Чейні 8 жовтня був переміщений з Вашінґтону у неназване місце, як запобіжний захід. Державний департамент наказав посилити охорону усіх дипломатичних представництв США за кордоном, закликавши американських громадян, які перебувають за межами країни, до пильности і обережности. Федеральне бюро розслідувань наказало привести усі правоохоронні підрозділи країни до стану найвищої готовности – на випадок здійснення терористичних актів. Крім того, міністер юстиції США Джон Ешкрофт повідомив, що у США посилено прикордонну контролю та вживаються додаткові заходи для захисту атомних електростанцій, хемічних та нафтохемічних споруд. Американська національна ґвардія – вартує на летовищах. Дж. Ешкрофт звернув увагу на другий випадок захворювання сибіркою (антрекс) на Флориді. ФБР почало розслідування. Представник Білого Дому Арі Флайшер заявив, що Президент США уважно слідкує за розвитком ситуації, але поки що немає підстав вважати випадки захворювання сибіркою результатом актів терору.

На летовищі Мілáну розбився літак авіокомпанії SAS

МІЛЯН, Італія. – На летовищі італійського міста Мілян 8 жовтня розбився літак. Трагедія сталась у густому тумані. Загинули 118 осіб. Італійська інформаційна аґенція передає, що авіолайнер, котрий належав скандинавській компанії „SAS" готувався злітати, коли йому перетнув дорогу інший невеликий літак кляси Сесна. Свідки розповідають, що скандинавський літак піднявся у повітря , але упав на складське приміщення і спалахнув. Поліція заявила, що причиною катастрофи міг бути ранковий туман і відкинула можливість терористичного нападу. Слідчі, які працюють на мілянському летовищі Лінате, повідомили, що туман, помилкові дії та зіпсована радарна наземна система відіграли певну ролю у авіокатастрофі літака. Тіла 75 загиблих вдалося віднайти.

Президент Польщі призначив нового прем'єр-міністра

ВАРШАВА. – Президент Польщі Александр Кваснєвський призначив 4 жовтня нового прем'єр-міністра країни. Ним став Лєшек Мілер – провідник політичного бльоку Союзу лівих демократів та Союзу праці, який 23 вересня переміг на парляментських виборах. А. Кваснєвський призначив нового прем'єра попри те, що дотеперішній керівник уряду Єжи Бузек досі не подав у відставку. А. Кваснєвський переконаний, що Л. Мілер буде діяльним прем'єром, який зуміє ввести Польщу до Европейського союзу. Тим часом, на думку опозиції, призначення нового прем'єра – це втручання президента у парляментські справи. До нового сейму не увійшли ані Виборча акція „Солідарність", ані „Унія свободи". Їхнє місце зайняли угруповання радикальнішого і часто анти-европейського характеру. Хоча Союз лівих демократів вибори виграв, однак він здобув замало мандатів, щоб створити уряд більшости. В такій ситуації провідники так званої лівиці вже другий тиждень задумуються, чи керувати країною, маючи правління меншости, чи поділитися владою з котроюсь з партій нового сейму. Готовність створити коаліцію з лівими висловила „Самооборона" – угруповання, провідник якого ще недавно називав прем'єра і міністрів злодіями, та бльокував дороги, очолюючи рільничі протести. Новий уряд має бути сформований до 19 жовтня, коли відбудеться перше засідання нового польського парляменту.

Потрібні заходи для стимулювання економіки

ВАШІНҐТОН. – Президент США Джордж Буш закликав 3 жовтня Конґрес США схвалити низку заходів, необхідних для стимулювання американської економіки, послабленої рецесією та наслідками терактів 11 вересня. Промовляючи у Нью-Йорку, Джордж Буш зазначив, що усі американці і, перш за все, ділові кола, повинні відчути намір влади вжити серйозних заходів для підтримки економіки. Секретар фінансів Пол О'Ніл заявив 2 жовтня, що уряд Дж. Буша плянує скорочення податків на прибутки корпорацій на загальну суму від 60 до 75-ти більйонів долярів. Раніше цього року було зменшено оподаткування діяльности приватних осіб. Податкова політика уряду Дж. Буша скерована на підвищення рівня споживання у країні та надання додаткових інвестицій в економіку.

Росія готова піти на важливі зміни у взаєминах з НАТО

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – Росія готова піти на „якісні зміни" відносин з НАТО та европейськими структурами безпеки. Про це заявив 2 жовтня президент Росії Володимир Путін під час своєї візити. Він підкреслив, що боротьба з тероризмом буде успішною лише тоді, коли вся міжнародна спільнота об'єднає зусилля. В. Путін зазначив, що Росії не потрібні докази причетности савдійського мільйонера Осами бен Ладена до терактів у США 11 вересня. Водночас президент Росії заявив, що й чеченські сепаратисти також пов'язані з міжнародним тероризмом. Він закликав повстанців, що борються за незалежність Чечні, скласти зброю й сприяти мирному вирішенню конфлікту.

Новини з ООН: Сирію прийняли до Ради Безпеки; Генеральна Асамблея виступає проти тероризму

НЬЮ-ЙОРК. – 8 жовтня Генеральна Асамблея ООН вибрала Болгарію, Камерун, Ґаяну, Мехіко і Сирію на дворічні терміни до Ради Безпеки ООН. Новий термін починається в січні 2002 року. Кінчають свої терміни Банґладеш, Ямайка, Малі, Туніс і Україна. Зі 178 голосів Ґаяна отримала 173, Камерун – 172, Сирія –160, Болгарія – 120 і Мехіко – 116.

1 жовтня на пленарному засіданні Генеральної Асамблеї ООН, участь в якому взяли Генеральний секретар ООН Кофі Аннан і Посадник Нью-Йорку Рудольф Джуліяні, розпочалося триденне обговорення з питання боротьби з міжнародним тероризмом.

Виступаючи у ході дискусії, Постійний представник України при ООН Валерій Кучинський наголосив, що Україна приєднується до ґльобальної антитерористичної коаліції. В. Кучинський назвав низку ініціятив України, спрямованих на активізацію міжнародного співробітництва у цій сфері. Зокрема, йшлося про проведення засідання Ради Безпеки ООН на рівні міністрів закордонних справ.

Посол України підкреслив, що у боротьбу проти тероризму треба включити боротьбу з „комп'ютерним тероризмом".

Протидія загрозі тероризму була і залишається пріоритетною для країн групи ГУУАМ з першого дня існування цього об'єднання, заявив Тимчасовий повірений у справах Азербайджану в ООН Яшар Алієв, виступаючи 4 жовтня від імені Грузії, Узбекистану, України, Азербайджану і Молдови. Я. Алієв підтримав ініціятиву щодо створення нової міжнародної антитерористичної структури.

У Романа Купчинського „не склалися взаємини" з владою України

ПРАГА, Чехія. – У штаб-квартирі Радіо „Вільна Европа - Радіо Свобода" 6 жовтня оголошено, що Роман Купчинський більше не є керівником Української редакції „Свободи", повідомляє ВВС. Р. Купчинського було призначено на посаду 10 років тому, однак останні декілька місяців він фактично був відсторонений від керівництва українською редакцією радіостанції та перебував у відпустці в Сполучених Штатах Америки. Тепер Р. Купчинський знову їде у відпустку до США на три місяці, а потім, як він заявив, працюватиме над новим антитерористичним проєктом „Свободи" у Празі. Свою відставку він пояснив, зокрема, тим, що у нього „не склалися взаємини з українською владою". Українська „Свобода" випускала в етер інтерв'ю з колишнім охоронцем Президента України майором Миколою Мельниченком, а також надавала уривки зі записів розмов, начебто зроблених у кабінеті Леоніда Кучми. Наразі нового керівника в українській редакції радіо не призначено, а виконувачем обов'язків директора української „Свободи" залишається Олександер Народецький.

УНІАН

Президент України наклав вето на Закон про вибори

Вибори до Верховної Ради України відбудуться у визначені Конституцією терміни, однак прогнозується пересунення акцентів під час наступної виборчої кампанії порівняно з минулою з економічних на політичні. Про це заявив 8 жовтня Президент України Л. Кучма, який сказав, що „вибори будуть чесними, відкритими і прозорими", адже цим обумовлені його зауваження до закону „Про вибори народних депутатів". Президент підкреслив, що „країні потрібен політично структурований і відповідальний парлямент, але дуже важливо, щоб вибори не були повернуті в русло антагонізму". За словами Л. Кучми, якщо в 1998 році звертали увагу на економічні проблеми, то сьогодні будуть тотально звинувачувати владу в авторитаризмі, тиску на свободу слова, в русифікації. Президент також не виключає, що буде посилено зовнішній вплив на Україну під час виборчої кампанії, проте „Україна здатна самостійно влаштовувати своє життя".

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 4 жовтня наклав вето на Закон України „Про вибори народних депутатів України". Зауваження глави держави до виборчого закону стосуються положення щодо формування окружних дільничних комісій і термінів виборчої кампанії. Він вважає, що закон все ще не створює рівних можливостей для всіх учасників виборчого процесу, оскільки в ньому використовується суто партійний підхід, всі стадії виборчого процесу проходять під контролем партій. Президент пропонує можливість висунення кандидатів у депутати Верховної Ради без партійної підтримки. Опоненти Президента вважають, що такий підхід дає Президентові можливість „призначати" своїх окремих кандидатів, на котрих він матиме вплив поза партіями.

Зауваження Л. Кучми викликало також положення закону, яке визначає, що „при формуванні виборчих комісій, туди потрапляють тільки ті, хто подолав чотиривідсотковий бар`єр на попередніх виборах". Президент вважає, що за цією процедурою навряд чи реально створити ефективну виборчу комісію, оскільки, наприклад, дві партії – Соціялістична партія і Прогресивна соціялістична партія – йшли на вибори єдиним блоком. Крім того, сьогодні Рух – це не єдина організація, яка була під час виборів 1998 року. Президент пропонує визначити більш чітко склад виборчих комісій.

Одна з пропозицій Президента до виборчого закону стосується термінів проведення виборчої кампанії. Закон визначає цей термін як 170 днів. На думку Президента, цей строк надто обтяжливий для бюджету держави. Президент також звертає увагу на забезпечення прозорості виборів. За законом про вибори будь-який засіб масової інформації може спростувати інформацію за вимогою партії, якщо вона не є правдивою. Але критерій недостовірності законом не передбачається. Президент також пропонує в дільничих комісіях надавати інформацію не тільки про перших п'ять осіб з партійного списку, а й інформацію про інших кандидатів у депутати з цього списку.

Якщо Верховна Рада до 12 жовтня не встигне розглянути Закон про вибори з пропозиціями Президента, то рішення про початок виборчої кампанії прийматиме Центральна виборча комісія (ЦВК).

Вже 5 жовтня, під час реєстрації, народні депутати отримали зауваження Президента до закону про вибори. Президент запропонував, щоб доповідь під час розгляду цього питання на пленарному засіданні ВР зробив державний секретар міністерства юстиції Олександер Лавринович.

Комітет Верховної Ради з питань державного будівництва та місцевого самоврядування на засіданні 8 жовтня прийняв рішення рекомендувати парляменту відхилити пропозиції Президента щодо висунення та самовисунення кандидатів у депутати, а також про призначення уповноважених представників та спостерігачів під час виборів. Також не було затверджено пропозицію щодо терміну виборчого процесу.

Голова Української народної партії „Собор", заступник голови виборчого блоку демократичної опозиції „Форум національного порятунку" Анатолій Матвієнко 5 жовтня сказав з приводи вето: „Мета Президента – не допустити до парляменту демократичну опозицію та жодну серйозну політичну силу". На його думку, Президент хоче максимально використати вигоди, які дає йому визнання ще у 1998 році неконституційними ряду положень чинного закону про вибори, що фактично унеможливлює початок виборчої кампанії.

„Соціял-демократична партія України (об'єднана) не погодиться з пропозиціями Президента України щодо формування виборчих комісій", – заявив 8 жовтня перший заступник голови Верховної Ради, провідник СДПУ(о) Віктор Медведчук, – „але підтримує короткий термін виборчої кампанії, а тому погодиться із пропозицією Президента скоротити її до 90 днів.

„Вето Президента України та пропоноване ним скорочення термінів агітаційної кампанії перетворить майбутні парляментські вибори на віртуальне голосування „всліпу", – сказав 8 жовтня член Громадської ради експертів з питань внутрішньої політики при Президентові України, директор Інституту політики Микола Томенко на прес-конференції. За його словами, дискусія щодо конституційності нової редакції виборчого закону, ухваленого Верховною Радою 13 вересня, звелася до двох ключових тез: тривалости виборчої кампанії та процедури утворення виборчих комісій. На його думку, аргументація президентського вето надзвичайно слабка, оскільки є „здебільшого політичною, а не правовою". На думку М. Томенка, мінімальний термін виборчої агітації повинен становити 65 днів, а сама виборча кампанія тривати не менше 120 днів. За його словами, інакше громадяни навіть не встигнуть ознайомитись із програмами кандидатів у народні депутати.

УНІАН

Хто є хто: Талібан, Ал Кайда і Осама бен Ладен

Зваживши на терористичні акції 11 вересня в США і події останніх днів, включно з бомбардуванням США і Британією важливих військових об'єктів і вишкільних таборів терористів Осами бен Ладена, вважаємо за потрібне подати для наших читачів деяку інформацію про Талібан, Ал Кайду і Осаму бен Ладена.

Осама бен Ладен.

ПАРСИПАНІ, Н.Дж. – **Талібан** (слово означає – „студенти") не завжди був неґативним явищем у Афганістані, яким він сприймається сьогодні. Коли Талібан, в якому згуртувалися прості бійці, обізнані тільки у Корані, появився як воююча сила проти племінних полководців у глибоко консервативному реґіоні на півдні Афганістану, його радо вітали навіть освічені афганці. Зрісши у релігійну армію та розпочавши свій похід в половині 1990 років майже через всю країну, Талібан розганяв партизанські групи, котрі воювали між собою за владу від часу перемоги над совєтською армією у 1989 році. „Це був інший час і Талібан був зовсім іншим", – твердять ті, хто підтримув його на початках. Сьогодні Талібан уособлює найбільш мілітарну і безкомпромісову гілку ісляму.

Талібан постав у 1994 році в місті Кандагарі з невеликої групи ісламських духовників і семінаристів під проводом мало відомого проповідника Мохамеда Омара, котрі стали до боротьби зі своїми побратимами по зброї з часів совєтської окупації, що здирали гроші передовсім з подорожніх, а також інших афганців. В рядах талібану майже всі бійці були з племени Пуштун, яке становить 60-відсоткову етнічну групу всього населення. На початку вони були чистими афганцями, котрі хотіли справжнього ісламського закону в Афганістані. Однак дуже швидко все змінилося через зовнішні впливи – найперше зі сусідного Пакістану, який у Талібані бачив союзників, що відкриє Афганістан, як торговельний шлях до Центральної Азії, пізніше під впливом войовничих ісламців у більшости з арабських країн під проводом Осама бен Ладена. Бен Ладен своїми більйонами долярів вплинув на Талібан і використав їхню країну, як базу для всесвітньої ісламської революції.

Ал Кайда – терористична організація з початками у Савдійській Арабії, котрої провідником є Осама бен Ладен. Головним ідеологом Ал Кайда з надзвичайним нахилом до жорстокого тероризму є 50-річний Айман ал Завагірі, лікар і довголітній провідник єгипетського Джігаду (Священної війни) – радикального ісламського угрупування, заснованого 1974 року, котре підозрівають у вбивстві єгипетського президента Анвара Садата 1981 року та спробі вбивства 1995 роки президента Госні Мубарека. Ал Кайда провадить вишкільні табори терористів в Афганістані та можливо деінде. Організацію Ал Кайда підозрівають у вчиненні терористичних нападів ще до 11 вересня в Нью-Йорку і Вашінґтоні – у вибухах в Світовому торговельному центрі 1993 року (шість убитих і понад 1,000 поранених), в американських військових касарнях у Дгаграні (Савдійська Арабія) 1996 року (19 убитих і 372 поранених), в американських амбасадах у Кенії та Танзанії 1998 року (224 забитих, 5,000 поранених) і 2000 року – у вибуху на американському військовому кораблі „Кол" (17 моряків убитих і 39 поранених). Ал Кайда має свої клітини у 35 країнах і 60 містах цілого світу та постійно змінює свої місця. Таємничість і безпека є найважливішими чинниками клітин Ал Кайди.

Осама бен Ладен, син муляра Мухамеда бен Авад бен Ладена, котрий еміґрував з Ємену до Савдійської Арабії, де завдяки своїм зв'язкам з королівською родиною заснував найбільшу савдійську будівельну фірму. По його смерти в летунській катастрофі 1967 року його сини розбудували Савді Бен Ладен Ґруп (SBG) у мультибільйонову всесвітню фірму. Осама бен Ладен був наймолодшим сином свого батька, котрий мав 51 дитину. Народився Осама бен Ладен у місті Ріяд, у Савдійській Арабії, 10 березня 1957 року. Освіту отримав у школах Джеди, а тоді поступив на Університет ім. короля Абдули Азіза в Джеді, де студіював менеджмент і економію. Осама бен Ладен почав співпрацювати з ісламськими групами вже у 1973 році та продовжував аж до початку афганістанського Джігаду. Осама почав пропаґувати повстання, коли савдійський король Фагд дозволив американським військам увійти на територію Савдійської Арабії під час війни у Перській Затоці. Він – основник і провідник терористичної організації Ал Кайда, котра служить базою терористичних дій. Уряд Савдійської Арабії в 1994 році відібрав йому громадянство, а рідня його офіційно зреклася. Осама бен Ладен 1991 року переїхав до Судану, але міжнародній тиск на уряд змусив його залишити Судан і 1996 року він переходить до Афганістану. Там у серпні того року він проголошує мету своєї організації: вигнати американське військо з Арабського півострова, повалити уряд Савдійської Арабії, „визволити" мусулманські святі місця в Палестині і підтримувати ісламські революційні групи по цілому світі.

Осама бен Ладен на початку 1990 року розбудував сильну таємничу терористичну сітку по цілому світі з метою викорінити прозахідні уряди на Близькому Сході, недопустити до арабсько-ізраїльського замирення та витіснити США з цього реґіону. У 1998 році він закликав усіх мусулман до священної війни проти західніх надбань. Осама – жонатий, має чотири жінки і понад 10 дітей. Його майно оцінюють у 300 мільйонів долярів.

Почалася зміна політичних союзів

Напад терористів на США 11 вересня невідворотно змінив життя світу. Передовсім людська спільнота пересвідчилася, що й тепер існують людиноненависницькі сили, які мають зневагу до людського життя не менш загрозливу, ніж її мали комуністичний і націонал-соціялістичний режими минулого століття, оскільки володіють значно грізнішою зброєю. Водночас трагедія викликала радикальний перегляд політичних взаємин і такі зміни, які ще 10 вересня видалися б фантастичними. Росія, яка після розпаду СССР втратила провідний стимул об'єднання нації, яким були мілітарні спрямування СССР, несподівано стала союзником США у протистоянні міжнародному тероризмові. Президент Росії В. Путін негайно заявив про готовість Росії взяти участь у можливій війні на терені Афганістану (тисячі російських вояків-афганців знудилися без війни), дозволив використання свого повітряного простору силам НАТО, висловив готовність ввійти до цього союзу. Агресія Росії проти незалежної Чечні тепер проклямується як складова частина загальної боротьби з міжнародним тероризмом. Відродження значення і впливу Росії в міжнародній політиці здатне відсунути на другий плян Україну, яка досі у західньому світі сприймалася як противага небезпечному сусідові. Під знаком запитання постало входження до НАТО держав Балтії. Китай тепер теж дістав шанс стратегічного співробітництва зі США, оскільки теж має клопоти з тероризмом.

США завдала у відповідь на терористичні акції удар, спрямований проти угруповання „Талібан", яке дало притулок провідникові терористів Осамі бен Ладенові. При цьому зроблено ставку на підтримку Пакистану, який досі утримувався на певній відстані від США. Це викликає тривогу в сусідній Індії, яка ворогує з Пакистаном.

Політики тепер виразніше поділяють ісламський світ на сунітську і шіїтську течії, оскільки сунітські уряди можуть не підтримати шіїтів бен Ладена. Проте й світ ісламу переживає кризу. Відразу після трагедії 11 вересня Президент США чітко визначився зі ставленням до ісламу, який не може нести загальної відповідальности за дії своїх екстремістів. Таліби теж почали свою діяльность у 1994 році з виступу проти ветеранів афганської війни – моджагедів, котрі після закінчення бойових дій перейшли до розбою. Тоді Пакистан підтримав провідника талібів муллу Омара, дав йому зброю і гроші. Пуштунські націоналісти – таліби карали моджагедів з жорстокістю, не властивою канонам ісламу. Тепер Осама бен Ладен теж порушує закони ісламу, коли веде мову про священну війну „джігад", оскільки „джігад" мав бути спершу боротьбою кожного за власне удосконалення, пізніше – обороною від ворогів ісламу, але не може бути стосований, якщо від війни можуть постраждати жінки і діти. США не ведуть боротьби проти ісламу як віросповідання і тому не повинні бути ціллю „джігаду". Але бен Ладен порушує засади ісламу. Для нього і йому подібних іслям став прикриттям тероризму. У відповідь на удари американського і британського війська він закликав усіх мусулманів стати до боротьби проти США, пригрозив, що США не знатимуть спокою. Уряди ряду ісламських країн не підтримали цього заклику, а окремі з них, особливо в Середній Азії, надали свої території для американського війська. З іншого боку мусулманам важко видати на міжнародний суд бен Ладена, оскільки за законами ісламу не можна видати зі свого дому навіть особистого ворога, якщо він назвався гостем.

Держави і народи світу опинилися перед нелегким вибором. Вчорашні недруги стають союзниками, а приятелі сприймаються як вороги. У великій мірі воно залежить від розсудливості урядів і релігій, від пильности і поміркованости кожного з нас.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про 500,000 українських жінок

У постійному вирі політичних, а радше воєнних подій, ми не маємо часу розглядати питання, що не загрожують ворожими налетами, небезпекою біологічної війни чи іншими такими близькими тепер до наших думок і розмов проблемами. Це може й зовсім виправдане, бо ж тут ми усі безпосередньо у небезпеці так, як тисячі звичайних громадян США, що загинули пропам'ятного 11-го вересня.

Ба, що більше, здається немов кожний день приносить нові несподіванки на міжнародному полі воєнних подій і з цього приводу не можна не хвилюватися і не думати з острахом про близьке майбутнє. При тому забуваємо, або не хочемо думати, що на Україну чигає десяток різних небезпек, які матимуть велике значення у дальшому майбутньому, а які розвиваються достеменно таки на наших очах, нарівні зі світовими воєнними затіями.

До роздумів на тему цієї посередньої небезпеки для нашої батьківщини спонукала мене коротка вістка на сторінках „Українського слова" під промовистим заголовком „500,000 молодих жінок зникли за межами України за роки незалежности". Чи уявляєте цю кількість? Це немов ціле місто. І всі ці молоді жінки виїздили поза межі України, приваблені обіцянками доброї заробітньої праці, щоб там потрапити до рук дослівно торгівців „живим товаром" та скорше чи пізніше бути знищеними морально та фізично.

А їхнє знищення – це нищення майбутнього покоління України, якого ніяк не зможуть нам народити оці 500,000 сьогодні молодих українських жінок, що пішли на найбільш принизливу для жінок працю. За обчисленнями це може рівнятися 20,000.000 ненароджених українських дітей. Ось як представляється коротко у числах майбутнє молодої української держави!

Страшно подумати, що так воно може бути, але 500,000 загублених молодих українських жінок дуже легко можуть до такого зменшення приросту населення України вкоротці допровадити. Ми знаємо, що вже сьогодні приріст населення в Україні щорічно меншає, ми бачимо це при кожних відвідинах нашої батьківщини, ми читаємо про це у листах бабунь і матерів, які плачуть над скромними умовинами життя і конечністю шукати заробіток в чужих краях. Ми знаємо, що тисячі українських жінок працюють нянями, служками, опікунами хворих і старих людей, а пошепки дізнаємося про тих, що служать найціннішим своїм скарбом – тілом. Страх бере, коли подумаємо скільки цих останніх вже було і є у цій найстаршій, але наскільки принизливій жіночій „професії". І страх збирає, що так мало цікавляться тими молодими жінками, які часто не знають, що їх чекає, українські жіночі та інші організації. І ось ми, що вміємо так багато дати гуманітарної допомоги нашим землякам, що висилаємо постійно і численно посилки з харчами та одягом, що жертвуємо великі фонди на будови шкіл, музеїв, церков, не діємо досі організовано і з виразним прицілом, не робимо нічого для рятування цих найважливіших для майбутнього України поколінь – молодих українських жінок. Рідко, дуже рідко, зачуваємо про одну чи другу активну членку жіночої організації, що виступає в цій справі на міжнародному полі, часом читаємо на цю тему в нашій пресі, але як далеко це є від сильної організованої спільної акції. Чи ця загрозлива проблема для майбутнього України, але і для сьогодення, не вимагає вже давно дзвону на сполох? Коли число цих бідних молодих жінок буде далі так зростати, а приріст населення маліти, не буде для кого збирати на „молоко і булочку".

О-КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

Запрошуємо до обговорення

Редакція „Свободи" в числі від 5 жовтня запропонувала читачам тижневика дати відповіді на запитання опитника. Така спільна рада щодо нашого видання дозволить ще більше наблизити газету до побажань передплатників й усіх читачів.

Редакція має надію, що більшість читачів „Свободи" схвально сприйняла нашу пропозицію і вже працює над відповідями. Перші з читачів вже надіслали свої відповіді. Вони читають „Свободу" понад 20 років, постійно читають редакційні статті, новини з Америки і України, менше цікавляться новинами літератури й мистецтва, повідомленнями про нові книжки.

Нашою метою є також зацікавлення газетою нових читачів, адже передплата завжди була і буде запорукою доброго видання газети. Редакція готує спеціяльне видання тижневика, яке ще у жовтні ми плянуємо вислати до великого числа наших земляків.

Ми дякуємо Ніні Бекеші з Нью-Йорку, яка надіслала такого листа: „Висилаю гроші на передплату „Свободи" для чотирьох читачів в Україні. Одне число прошу посилати, як і досі, до Золочева – Дарії Грицай, а три числа посилайте у східні області України тим, хто цікавиться життям українців в діяспорі".

Подарована нашою читачкою „Свобода" надходитиме до черкаського музею Шевченкового „Кобзаря", у Миколаїв – до української школи ч. 57, а також в Крим – до української вчительки Лейли Бабаєвої. Заохочуємо й інших читачів за прикладом Надії Бекеші дарувати передплату „Свободи" людям в Україні.

Редакція „Свободи"

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

Суперсиметрія

Проф. Олекса Біланюк

У другій половині XX сторіччя у фізиці назріли дві фундаментальні проблеми. Перша стосується неузгодження між двома основними теоріями, які є наріжними каменями сучасної фізики: між квантовою теорією і загальною теорією відносности (теорією всесвітнього тяжіння).

Обидві теорії до найтонших подробиць повністю підтверджені експериментально. Квантова теорія вияснила структуру атомів і з'ясувала природу електронів. Вона лежить в основі мініятюризації електроніки, повсюдної комп'ютеризації, автоматизації індустрії, лазерних приладів та низки інших переломових технологій. В свою чергу, загальна теорія відносности напрочуд точно описує дію сил тяжіння, оцінює відхилення променів світла, коли вони проходять поблизу небесних тіл, з'ясовує астрофізичний феномен т. зв. „чорних дірок" (таких масивних зірок, що їхня сила тяжіння навіть світлові не дозволяє з них вирватися – тому вони немов чорні дірки в небі). На загальній теорії відносности збудована новітня космологія – наука про розвиток і структуру всесвіту. Попередня версія теорії відносности, що зветься „спеціяльною", відкрила шлях до використання ядерної енерґії. Якщо в далекому майбутньому людство стане спроможним здійснювати міжзоряні космічні подорожі, тоді вже і загальна теорія відносности відіграватиме важливу технологічну ролю.

Хоч як добре обґрунтованими є ці дві теорії, вони повністю відрубні одна від одної. Кожна з них дозволяє математичним шляхом робити передбачення, які неодмінно підтверджуються експериментально. Але лише у межах своєї дії. Спільного поля дії ці дві теорії не мають. Саме в цьому полягає перший глухий кут, перед яким стоять фізики: вони переконані, що ці дві теорії повинні бути окремими гілками однієї всеосяжної теорії. З подібними проблемами фізики зустрічалися в минулому. Наприклад, у XIX сторіччі знання про електрику і про магнетизм виявилися різновидами єдиної електромагнетної теорії. Подібно, вірять фізики, мусить бути з квантовою теорією і з теорією всесвітнього тяжіння – ці дві теорії повинні бути різними аспектами загальнішої теорії.

Друга фундаментальна проблема – споріднена з першою, хоча її наголос дещо відмінний. У нашому фізичному світі діють чотири сили – взаємодії, якими складові частинки нашого світу впливають взаємно одна на одну. Ось ці взаємодії: (1) сила тяжіння – вона зумовлює рух плянет довкола сонця і тримає нас при нашій землі; (2) електромагнетна сила, що її вже згадано вище; (3) і (4) слабка і сильна ядерні взаємодії. Хоч ці дві взаємодії зовсім відмінні одна від одної, вони діють лише на дуже коротких відстанях у ядрах атомів. Цим силам ми завдячуємо існування ядер атомів, з яких ми складені. Вони зумовлюють ядерні реакції в нашому сонці, що є джерелом енергії, яка уможливлює наше життя.

У другій половині XX сторіччя фізики докорінно вивчили ці сили та вивели математичні закони, яким ці сили підлягають. Що більше, за останніх 35 років фізики зуміли зформулювати теорію, в якій електромагнетна і обидві ядерні взаємодії є різними виявами однієї, єдиної взаємодії. Ця теорія, грунтована на квантовій механіці, носить назву „стандартної".

На підставі поданих вище зауважень легко з'ясувати, в чому полягає оця друга проблема, яка зараз турбує фізиків. Вона полягає в тому, що фізики ніяк не можуть включити в „стандартну теорію" гравітаційної взаємодії (сили тяжіння).

Над таким об'єднанням сил в одну теорію працював під кінець свого життя сам Альберт Айнштайн, та безуспішно. Проте, за останніх десять років вчені-фізики, зокрема Едвард Віттен з Прінстонського Інституту передових студій (Princeton Institute for Advanced Studies), зробили великий поступ на шляху до розв'язання цих двох споріднених проблем. Можна навіть сказати, що на горизонтах фізики вже майоріють силюети такої розв'язки.

Одначе ціна, яку доводиться платити за той поступ, – висока. Вона означає насильство над нашими теперішніми уявленнями про наш фізичний світ в трьох головних аспектах. По-перше, розв'язка є важливою, лише коли допустити, що наш світ не 4-вимірний (3 виміри у просторі і один у часі), але 11 вимірний (7 з цих вимірів недоступні до прямого спостереження, але посередньо можна буде перевірити, що вони реальні).

По-друге, ми вже понад чверть сторіччя знаємо, що основними складниками матерії є не протони і невтрони, але так звані кварки і глюони, з яких ці протони і невтрони „зліплені". Лиш електрони залишилися досі неподільними. А от невід'ємною частиною теорії, яка об'єднала б усі чотири взаємодії в одній всеохопній математичній формулі, є теза, що навіть кварки не є фундаментальними, неподільними складниками матерії, а що вони самі складені з мініятюрних „струн", розміром порядку 10^{-33} см.

По-третє, основним ключем, що відкриває можливість об'єднання квантової теорії і теорії відносности, є гіпотеза, що у фізичному світі існує ще одна, досі не відкрита, симетрія, що отримала назву „суперсиметрії".

Симетрія відіграє у фізиці дуже важливу ролю. Наприклад, факт,

(Закінчення на стор. 22)

Про автора: Олекса Біланюк – фізик, професор-емерит Сватмор-коледжу; закордонний член Національної Академії Наук України (з 1992 р.), президент УВАН у США (з 1995 р.), колишній багатолітній член Управи НТШ-А.

Якої ви думки про „Свободу"?

У 1999 році редакція „Свободи" запропонувала читачам відповісти на запитання опитника, що стосувалися змісту тижневика. Сьогодні ми пропонуємо читачам тижневика знову відповісти на наші запитання, щоб з допомогою читацького загалу визначити шляхи дальшого поліпшення рівня наших публікацій. Ваші відповіді просимо надіслати до редакції впродовж двох наступних тижнів за адресою: Svoboda, 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054. Дякуємо!

1. Просимо дати вашу загальну оцінку газети

дуже добре	*добре*	*задовільно*	*незадовільно*
❑	❑	❑	❑

2. Які матеріяли ви читаєте?

	постійно	*часто*	*іноді*	*ніколи*
Редакційні статті	❑	❑	❑	❑
Україна за тиждень	❑	❑	❑	❑
Америка і світ	❑	❑	❑	❑
Україна і світ	❑	❑	❑	❑
Про це і те	❑	❑	❑	❑
Інтерв'ю	❑	❑	❑	❑
Життя громади	❑	❑	❑	❑
Статті на церковні теми	❑	❑	❑	❑
Сторінка УНСоюзу	❑	❑	❑	❑
Мова про мову	❑	❑	❑	❑
З редакційної пошти	❑	❑	❑	❑
Новини літератури і мистецтва	❑	❑	❑	❑
Нові видання	❑	❑	❑	❑
Спорт	❑	❑	❑	❑
Оголошення, рекляма	❑	❑	❑	❑

3. Як давно ви читаєте „Свободу?

❑ менше року
❑ кілька років
❑ близько 15 років
❑ близько 25 років
❑ більше 25 років

4. Як ви отримуєте „Свободу"?

❑ передплачую (скільки років?______________)
❑ купую
❑ беру в інших

5. Чому ви читаєте „Свободу"?
Якою ви хочете бачити „Свободу"?

____
____
____
____

6. З яких джерел і якою мовою ви маєте інфомацію про події у світі?

❑ Періодичні видання (мова______________)
❑ Телебачення (мова_____________)
❑ Радіо (мова_______________)
❑ Інтернет (мова_____________)

7. Ваші поради щодо газети: що вам найбільше або найменше подобається в тижневику, які теми варто висвітлити?
(можна писати на окремому аркуші)

____
____
____
____
____

Про себе

❑ Жінка ❑ Чоловік
Вік ❑ 16-25 ❑ 26-35 ❑ 36-50 ❑ 51-70 ❑ понад 70
Як давно в США ❑ 0-5 ❑ 6-10 ❑ 11-20 ❑ понад 20

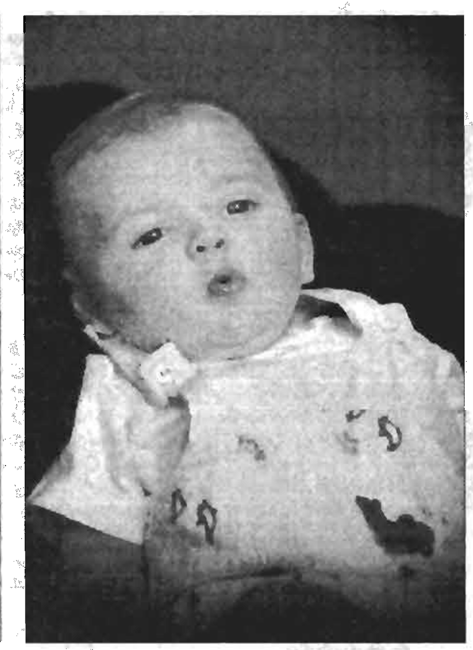
За бажанням можете подати ім'я, прізвище, адресу. Ще раз дякуємо!

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Нові члени УНСоюзу

Кирило Юрій Юрчук, син Ксені і Доряна Юрчуків, новий член 70-го Відділу Українського Народного Союзу. Записали свого внука до УНС дідусь Юрій і бабуся Христина Балинські.

Андрій Михайло Романюк, син Тараса і Джаклін Романюків, новий член 414 Відділу УНСоюзу. Записали ссвого внука до УНС дід і бабуся Теодор Роман і Марія Романюки.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів183-го відділу УНС

З днем 1-го жовтня 2001 року відділ 183 був з'єднаний звідділом 175-им, секретарем якого є:

ОЛЕКСАНДРА ЛАВРИН

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі на адресу:

Mrs. Alexandra Lawrin
2599 Irma
Warren, MI 48092
(810) 826-9183

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 352-го відділу УНС

З днем 1-го жовтня 2001 року відділ 352 був з'єднаний звідділом 231-им, секретарем якого є:

ВАСИЛЬ ПАСТУШОК

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі на адресу:

Mr. William Pastuszek
Five Park Ave.
Swarthmore, PA 19081
(610) 544-9292

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 236-го відділу УНС

З днем 1-го жовтня 2001 року відділ 236 був з'єднаний з відділом 409-им, секретарем якого є:

ДЖЕНЕТ БОЛАНД

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі на адресу:

Mrs. Genet H. Boland
906 Throop St.
Dunmore, PA 18512
(717) 347-6871

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу СЕРПЕНЬ 2001 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 7/2001	6,714	14,101	3,153	23,968
Неактивні члени 7/2001	7,385	17,559	0	24,944
Всі члени 7/2001	14,099	31,660	3,153	48,912
Активне членство				
Приріст у 8/2001				
Нові члени	10	19	0	29
Нові УЛ	0	0	0	0
Прийняті наново	3	23	5	31
Разом	**13**	**42**	**5**	**60**
Убуток 8/2001				
Померли	2	49	0	51
Вибрали гроші	9	18	0	27
Відійшли з дозрілими вивін. грамотами	5	13	0	18
Виплатили вповні вкладки забезпечення	13	25	0	38
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	16	42	0	58
Вигасло забезпечення (активні)	11	14	29	54
Кінчилось забезпечення	0	6	3	9
Разом	**56**	**167**	**32**	**255**
Всі активні члени 8/2001	6,671	13,976	3,126	23,773
Неактивне членство				
Приріст у 8/2001				
Виплачене забезпечення	13	25	0	38
Відійшли на частинно виплачене забезпечен.	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	16	42	0	58
Разом	**29**	**67**	**0**	**96**
Убуток у 8/2001				
* Померли	3	34	0	37
* Вибрали готівку	21	28	0	49
Дозрілі вивін. гр. неповної виплати	3	2	0	5
Повернені в активні	3	28	0	31
Вигасло забезпечення (неактиквні)	0	0	0	0
Разом	**30**	**92**	**0**	**122**
Всі неактивні члени 8/2001	7,384	17,534	0	24,918
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 8/2001	**14,055**	**31,510**	**3,126**	**48,691**

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Жовтень 2001 р., ч. 14

Іван Багряний

Іван Багряний (1906 - 1963)

До 95-ліття від дня народження письменника

Іван Багряний – поет, романіст, публіцист, редактор, маляр і громадсько-політичний діяч – народився 2 жовтня 1906 року в місті Охтирці на Полтавщині (тепер – Сумська область), де здобув загальну освіту. Літературну діяльність почав 1925 року в журналах „Глобус", „Всесвіт", „Життя й революція", „Червоний шлях", у Києві та Харкові. Перша книга поезій „До меж заказаних" вийшла 1927 року і привернула увагу своєю сміливістю, майстерністю і свіжістю тематики. У 1929 році видав поему „Аве Марія", а в 1930-му – віршований історичний роман „Скелька". Написану книгу поезій „У поті чола" цензура не пропустила до друку. На початку 1932 року цензура не дозволила видати прозою роман „Мариво". Молодого автора арештували і засудили на п'ять років заслання в Сибіру. У 1936 році йому вдалося втекти. Два роки він блукав серед українського люду на Далекому Сході. Під час відвідин матері в Україні, у 1938 році, його знову арештували. На щастя, рік пізніше, після усунення М. Єжова з посади провідника служби безпеки, під час масового перегляду „єжовських" справ політв'язнів, його звільнили. Втечу зі заслання та тюремні роки в Харкові він частково описав у своїх творах „Тигролови", „Сад Гетсиманський" і „Морітурі".

Роман „Тигролови" написав, перебуваючи у підпіллі, ховаючись від німецького ґестапо в гірському селі у Галичині. Цей твір здобув першу нагороду на літературному конкурсі 1943 року у Львові. „Тигролови" з'явилися вперше в журналі „Вечірня година" в Галичині в скороченому вигляді під назвою „Звіролови". Зредаґував їх і скоротив Василь Чапленко. В Німеччині І. Багряний відновив повний текст „Тигроловів".

Роман вперше видано 1947 року у видавництві „Прометей". Під час німецької окупації України І. Багряний працював малярем-декоратором в Охтирці, а потім – у Харкові, співпрацював в українській пресі. У 1943 році вирушив на Захід. В 1943–44 роках він брав участь в українському підпіллі ОУН та УПА. В 1945 році І. Багряний написав політичний трактат „Наші позиції" та програму майбутньої партії демократичного спрямування, й разом зі своїми друзями й однодумцями організував в Німеччині Українську Революційно-Демократичну Партію (УРДП), у якій згуртував людей зі східніх та центральних земель України. В роки примусової репатріяції він написав памфлет „Чому я не хочу повертатися до СССР?", що вийшов українською, англійською, еспанською та італійською мовами. Ця публікація піднесла на дусі й об'єднала тисячі колись репресованих, гнаних і переслідуваних комуністичною владою людей українського сходу й рівночасно відкрила очі західнім союзникам СССР на те пекло, в яке влада намагалася силою повернути сотні тисяч безправних переміщених осіб з СССР, що були в таборах „ДП" Західної Европи.

В Німеччині І. Багряний перевидав (1946 р.) частину поезій у збірці „Золотий бумеранг", написав перший том роману „Буйний вітер" – „Маруся Богуславка" з життя української молоді після голоду 1933 року, повість „Огненне коло" – заключну частину роману „Буйний вітер" – про бій під Бродами вояків Української Дивізії, сатиричну поему „Антон Біда – герой труда" – відповідь тим, що запрошували „неповоротців" вертатися до СССР, п'єси про роки окупації України німцями – „Розгром" і „Генерал" та драму „Морітурі". Для дітей написав дві казки „Про лелек та Павлика-мандрівника" та „Телефон" з власними ілюстраціями. Посмертно видано в США 1965 року його твір „Людина біжить над прірвою" за редакцією і з вступною статтею Василя Ів. Гришка, в Австралії перевидано віршований роман „Скелька" та в США „Тигролови" (третє видання). В Україні після проголошення незалежности видано „Тигролови", „Сад Гетсиманський" (в двох видавництвах), „Людина біжить над прірвою", „Огненне коло", „Під знаком скорпіона". Олександер Шугай написав роман-дослідження „Іван Багряний або Через терни Гетсиманського саду" про життя Багряного в Україні перед війною.

Як публіцист І. Багряний написав понад дві сотні статтей під своїм прізвищем (Багряний) та одним з псевд (Іван Рябовіл, С. Рябовіл, С. Дорошенко, П. Січинський та ін.), що були надруковані в газеті „Українські вісті", яку він започаткував 1945 р. в Новім Ульмі (Німеччина) й довший час редаґував, в інших пресових органах співзвучних УРДП: „Наша боротьба", „Наші позиції", „Український прометей", „Ми ще повернемось", „Штурм", „Нові дні" та ін. Ці статті І. Багряного зібрано і вони видані книгою „Публіцистика" в Україні. В своїх статтях І. Багряний викривав систему російсько-комуністичного терору й намагання поневолити, зрусифікувати і обезкровити українську націю. Як маляр-ілюстратор І. Багряний під псевдом В. Залуцький оформив обкладинки книг Уласа Самчука „Юність Василя Шеремети", Тодося Осьмачки „Старший боярин", а під псевдом О. Турчин – збірку новель і оповідань Павла Маляра. Його перу належить ряд відомих і популярних патріотичних пісень та маршів, що їх окрилив музично Григорій Китастий, а саме: „Вставай, народе!", „Пісня про Тютюнника", „Марш Україна" („Чорними хмарами вкрита руїна"), „Гимн української молоді" („Вперед, сини народу") – гимн Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), „Марш української молоді" („Ми об'їхали землю навколо") – марш ОДУМ-у, „Марш поляглих", „Нема тої сили".

І. Багряний дістав ширше розголошення своєї творчости в чужинецькому світі друком „Тигроловів" в США, Канаді та Англії англійською мовою. З англійського перекладу було видано „Тигролови" німецькою, голяндською і данською мовами, і вони вийшли в тих країнах кількома накладами. „Сад Гетсиманський", що уважається критиками одним з найкращих творів письменника, перекладений на французьку мову.

В 1963 році філія ОДУМу у Чикаґо розпочала акцію за надання Нобелівської премії І. Багряному. До Швеції були вислані всі твори І. Багряного, але смерть автора припинила дальші заходи у цій справі.

І. Багряний і його середовище – УРДП–УДРП, обстоював тезу, що кадри української національної революції та відновлення української незалежної держави перебувають не деінде, а в Україні, навіть в КП(б)У і в комсомолі. За ці думки він та його середовище мали багато різних нападей і моральних уразів від своїх політичних супротивників в діяспорі та комуністів в Совєтському Союзі. УРДП І. Багряний очолював до своєї смерти. З рамени її був десять років головою Української Національної Ради та віце-президентом УНР в екзилі. Як голова УНРади в роках 1958–59 шість місяців перебував в США і Канаді. Відвідав понад двадцять міст, де виступав перед українськими громадами з доповідями „Батьківщина і ми", „Українська молодь і українська держава" та „Література в кайданах".

Останні 15 років свого життя хворів на туберкульозу, яку набув, поневіряючись в тюрмах та на засланнях Совєтського Союзу. Помер 25 серпня 1963 року. Похований в Новім Ульмі в Німеччині. На могилі стоїть пам'ятник роботи мистця Лева Молодожанина.

Олексій Коновал

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І. Багряного просимо слати на адресу:
Bahriany Foundation
811 S. Roosevelt Ave.
Arlington Heights, IL
60005 USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

Як довго вони уникатимуть спадщини І. Багряного і Г. Китастого?

З нагоди 10-ої річниці незалежности України Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту їздила з виступами в Україну. Ми запитали у керівників капелі, чи має вона у своїм репертуарі патріотичні пісні Григорія Китастого, які часто виконувала в діяспорі, бо в 1996 році, в Києві, відзначалася 90-річниця Івана Багряного в Опері й українські артисти мали виконати кілька пісень до його слів, що їм дав крила Григорій Китастий. Нам сказали, що ще не час на такі пісні.

Подібне сталося й в 1997 році, коли відзначали в Києві 90-річчя Григорія Китастого, спонзором відзначення були Фундація ім. І. Багряного, Школа гри на бандурі ім. Гр. Китастого в Клівленді та ін. Виступали тоді Державна капеля бандуристів України та інші. В програмі були деякі пісні Гр. Китастого, але не патріотичні. Пісня „Марш Україна" була навіть надрукована в програмці концерту, але під час концерту її не виконували. Побоялися. Бо хто знає, що може статися?

Щось подібне було й з нашою капелею бандуристів. Хоч вони й мали виконувати речі не „заборонені", але збиралися виконати одну з патріотичних пісень Китастого „Марш української молоді" й їм не дозволили. Історія цієї „контроверсійної" пісні така: в 50-их роках ОДУМ звернувся до українських поетів та композиторів, щоб вони створили гимн та кілька маршів. На те звернення відгукнулися І. Багряний, Я. Славутич та ін. У 1954 році ЦК ОДУМу після перегляду всіх надісланих текстів слів і музики ухвалив уважати Гимном ОДУМу – „Вперед, сини народу" (слова І. Багряного, муз. Гр. Китастого), „Наші будні – розгорнена книга" на слова Яра Славутича, муз. Гр. Китастого став маршем одумівського юнацтва, а „Марш української молоді" на слова Багряного, муз. Г. Китастого прийняли як марш ОДУМу. До тих самих слів, з малими змінами й з усуненням приспіву, написав музику також Микола Фоменко. Мелодія М. Фоменка є легшою до співання, і члени ОДУМу починають чи кінчають нею свої імпрези. Текст маршу ОДУМу, чи як його називає капеля бандуристів „Маршем української молоді", якого побоялися в Україні, є такий:

Ми об'їхали землю навкло,
Пропливли океани й моря,
Та тебе не зрікалась ніколи,
Україно ясна, як зоря!
Приспів:
Буде бій, чуєш грім?
Ми прийдемо, матері!
Ми пройдем через гори й моря.
Ми в боях віддамо все за тебе,
Україно ясна, як зоря!
Ми народжені в бурях і громах
Виростали в страждannях і млі,
Гартувалися наші когорти
На усіх перехрестях землі.
Приспів:
Ми як прапор надії й любови
Батьківщину в серцях пронесли,
Виростали незламні і горді
І на вік твої вірні сини.
Приспів:
Не злякають нас кулі і грози,
Нас не спинить ніщо і ніде,
Хай тремтять чорні сили ворожі,
Молода Україна гряде!

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Голова СФУЖО нагороджена в Україні

Під час святкувань 10-ої річниці Незалежности України та III Всесвітнього Форуму Українців у Києві, в кінці серпня, було відзначено ряд громадян України та діяспори за їхню громадську працю.

Екзекутива СФУЖО з приємністю повідомляє, що довголітня та жертвенна праця жіноцтва діяспори, організованого у Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій, була належно оцінена в Україні.

Голова СФУЖО Оксана Соколик була нагороджена високими відзначеннями: Грамотою і медалею Верховної Ради України „За заслуги перед українським народом", Орденом Святого Архистратига Михаїла від Патріярха УПЦ КП Філарета „За заслуги по відродженню духовности в Україні та утвердженню Помісної Української Православної Церкви", Грамотою Міністерства юстиції України „За вагомий особистий внесок і підтримку державотворчих процесів в Україні та збереження національних і культурних надбань української діяспори", Почесною відзнакою Товариства „Україна – світ" „За вагомий особистий внесок у розвиток співпраці України зі закордонним українством", Орденом Святого Станіслава „За видатний внесок у відродження Української держави, утвердження міжнародного авторитету України, у справу становлення української національної еліти" – від Пріора Асоціяції кавалерів Ордену Святого Станіслава в Україні, Подякою Суспільної Служби України за „благочинну діяльність для добра української спільноти, для розвою держави України". Приймаючи ці відзначення, О. Соколик кожного разу підкреслювала, що приймає їх від імені всіх складових організацій СФУЖО, з якими співпрацює довгі роки для добра діяспори та України.

Екзекутива СФУЖО щиро дякує за ці високі відзначення для голови СФУЖО Оксани Соколик, що одночасно є признанням за працю всім жіночим організаціям діяспори, об'єднаним у Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій.

Екзекутива СФУЖО

12 мистців шукають свого коріння

Членки 113-го Відділу СУА, організаторки виставки (зліва): О. Левицька, Д. Мерль, І. Сочинська-Шиприкевич, Л. Раковська, М. Навроцька.

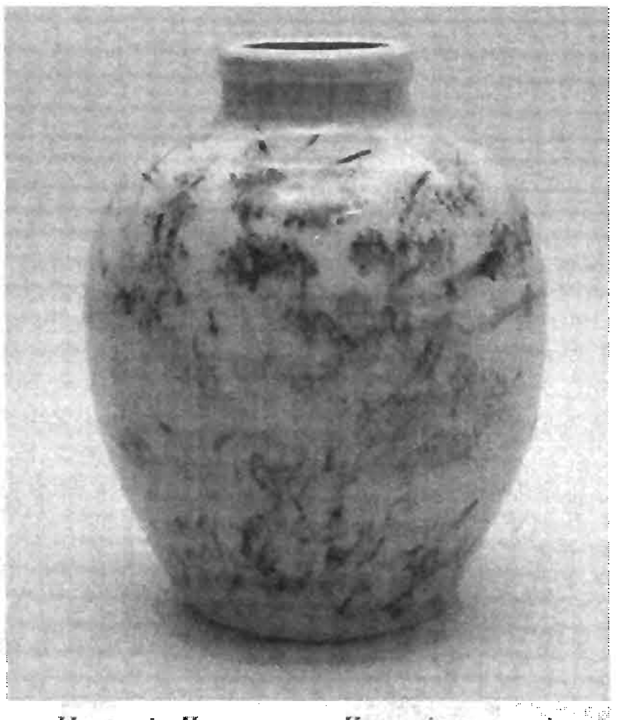
Ольга Кузьмович

Шукання своєї ідентичности стало тепер дуже модним кличем, то ж не диво, що підхопили його членки 113-го Відділу Союзу Українок Америки і під проводом мисткині Ілони Сочинської вирішили організувати виставку, присвячену цій темі.

До цього окремий комітет зайнявся зв'язками із поодинокими творцями в царині прикладного мистецтва в особливо визначному ступені, що у висліді приносить цікаву для цілої української громади виставку. У ній беруть участь 12 мистців, що працюють саме у прикладному мистецтві, вона буде влаштована в приміщеннях Українського Інституту Америки впродовж трьох днів листопада.

Група членів 113-го Відділу СУА під проводом І. Сочинської розповідає нам із великим захопленням про підготування цієї оригінальної мистецької вистави, дохід з продажу виставлених творів якої призначений на будову Українського музею.

Довідуємося, що дали згоду брати участь із своїми творами прикладного мистецтва відомі мистці: Маша Ашер – із своїми нашийниками, Борис Дудченко – із скляними виробами, Нені В. Дудченко – з керамікою, Наталія Кормелюк – також із керамікою, Ляля Кучма – з тканинами, Ден Квітка – із виробами у дереві, Софія Лада – із ручно мальованими орнаментами, Ніна Лапчик – з малюванням на шовку, Катерина Немира – з керамікою, Зоряна Сохацька – із малюванням на шовку, Валентин Йотков – із виробами у сріблі, та Софія Зєлик – із своїми мистецькими писанками.

Наталія Кормелюк. „Кераміка: ваза із зимовим мотивом".

Як бачимо, усе це відомі із своєї творчости мистці, які присвятили непересічні праці своїх рук прикладному мистецтву, щоб в цей спосіб себе виявити.

Творчість більшости з них вже добре відома українській громаді, хоча знаходимо також серед цих 12-ти нові для нас прізвища мистців, що їх залучили до участи у цій виставці наші ініціятивні членки 113-го Відділу СУА, зокрема і особливо І. Сочинська, яка будучи сама мисткинею, знає, в який спосіб зацікавити інших такою виставкою. Вона теж пояснює нам, що запрошені мистці дали свої великі та менші праці, бо найважливіше – у тому, щоб якнайбільше із них відвідувачі купили, адже дохід із продажу призначений на будову Українського музею.

У нашій розмові про пляновану виставку інша активна членка 113-го Відділу, Леся Раковська, підкреслила, що важлива позитивна сторінка організування цієї імпрези виказується також у можливості зацікавлення та притягнення до співпраці молодих професіоналістів, і це певною мірою вдалося. Саме молоді

(Закінчення на стор. 19)

Ляля Кучма. „Фраґмент тканини".

Уточнення прізвищ

У статті „Притулок для багатьох українців" („Свобода", в ч. 39) вкралися дві помилки у прізвищах. Образи до вівтаря в церкві св. Норберта виконав не Олексій Курилас, а Осип. Спомини „І стверди діло рук наших" написав о. митрат Степан Дзюбина, а не М. Данько.

Український фестиваль в Нюарку

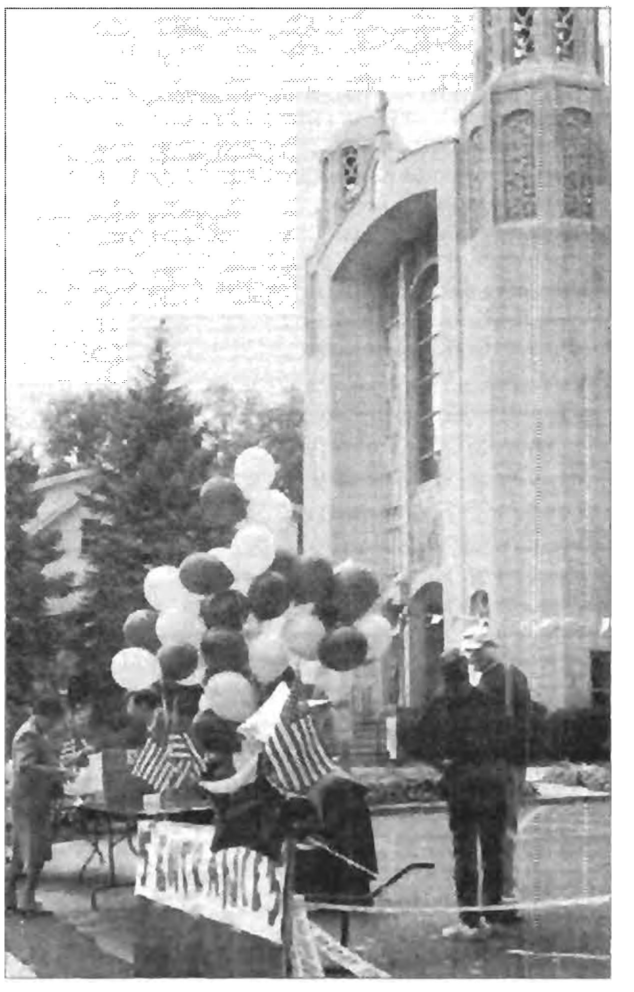
НЮАРК, Н. Дж. – Перший український фестиваль на подвір'ї української католицької церкви св. Івана Хрестителя відбувся в суботу, 29 вересня. Почалося з того, що парох о. Богдан Лукій, ЧНІ, зібрав парафіян і запалив у них мрію: „З'єднаймо парафію! Заплянуймо щось такого, що зацікавить як молодшого, так і старшого. Заохотимо усіх прийти до нас в гості". Парафіяни завзято узялися до праці. Фестиваль відбувся на порівняно невеликому церковному подвір'ї, яке було прикрашене українськими і американськими національними барвами. Мистці показували і продавали свої твори. УНСоюз, кредитівка „Самопоміч" мали свої інформаційні прилавки, був також продаж зібраних парафіянами подарункових виробів. До послуг гостей була їзда верхи на конику, смачна кухня. По полудні усіх скликали до великої бочки з водою, над якою була лава з важелем, приєднаним до цілі. Коли хтось влучав м'ячем в ціль, лавка валилася і людина з неї падала у воду. На лаві з'явився і о. Богдан. Скільки то було забави і втіхи! Але найкращою частиною Фестивалю був концерт на відкритій сцені. Учні школи, танцювальні ансамблі Роми Прийми-Богачевської з Нюарку, з Випані та Нью-Йорку, ансамблі бандуристів та сопілкарів, гурт „Роксоляна", артист Олег Чмир, Михайло і Оля Стащишини, Роман Цимбала, ансамбль „Будьмо" та поет Стефко з Долини (Степан Герилів) в дусі родинного кола поставили дуже гарну програму. Ведучим був Ігор Раковський.

Ксеня Гапій

Фото: Л. Хмельковський

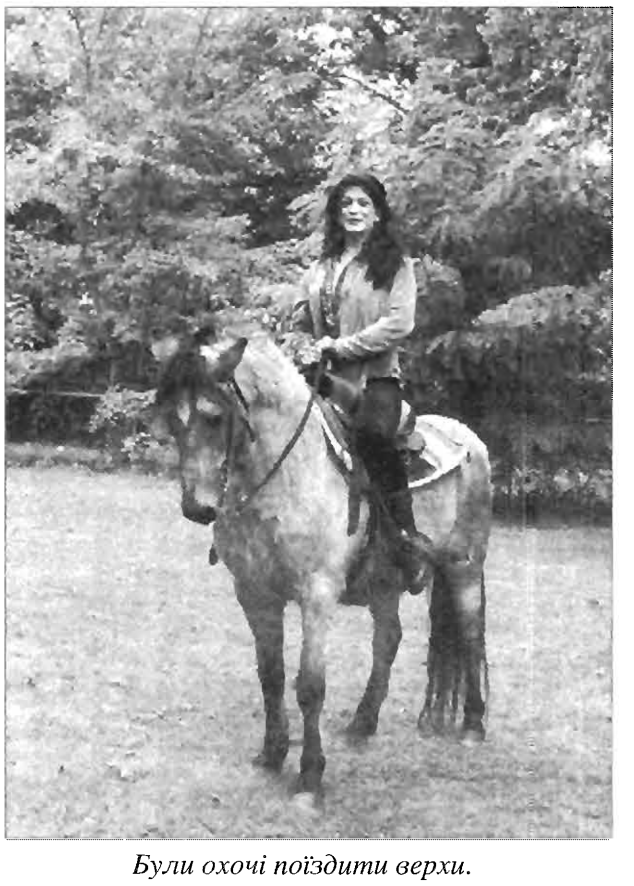
Мистці запропонували свої вироби.

На святковій площі.

Співає хор школи при церкві св. Івана Хрестителя.

Були охочі поїздити верхи.

Розвагою було влучання у ціль.

Гості фестивалю були задоволені концертом.

Громада Української Євангельської церкви відзначила своє 60-ліття

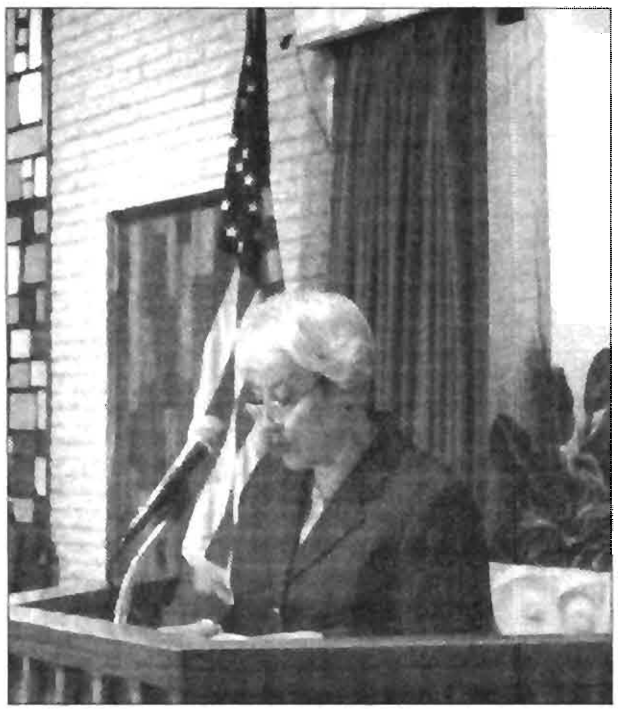
ЮНІОН, Н. Дж.– 21-23 вересня громада Української Євангельської церви провела триденне святкування з нагоди 60-ліття від дня свого заснування.

Біля початків цієї церкви, що містилася спершу в Нюарку, стояв відомий проповідник, пастор Фред Смольчук, який тепер проживає на Фльориді. Особливо відчутним було поповнення громади віруючими після Другої світової війни, коли Фред Смольчук і пастор Григорій Давидюк допомогли переїхати у США багатьом українцям з таборів для переміщених осіб, а пізніше – з Південної Америки.

В суботу, 22 вересня, відбулось настановлення нового пастора громади, яким став Володимир Цебуля. Офіційну церемонію провів старший пресвітер Відділу Громад Божих в Нью-Джерзі пастор Карл Колетті. А в неділю, 23 вересня, пастори Володимир Цебуля, Павло Ходневич і Джордж Давидюк провели урочисту Божу Службу, у якій взяли участь численні гості. З вітаннями до церкви звернулися старший пресвітер Об'єднання слов'янських Євангельських церков Східнього узбережжя США Мар'ян Сулима, головний секретар Українського Народного Союзу Марта Лиско, які зазначили, що громада постійно поповнюється молоддю, бере активну участь у духовному відродженні України. Зокрема, церква має щотижневу християнсько-просвітницьку програму в Українському радіо з Києва, висилає матеріяльну допомогу потребуючим в Україні і видає харчі місцевим незаможним людям, утримує ряд місіонерів. Вчитель біблійної школи Леонід Якобчук провадить курс з основ християнської етики для вчителів з цього предмету в Острозькій академії.

Промову Мар'яна Сулими (зліва) перекладає англійською мовою пастор Володимир Цебуля.

З вітанням до громади звернулася головний секретар УНС Марта Лиско.

На святі виступили церковний хор, а також численні солісти. Свято завершилося спільним обідом.

Левко Хмельковський

Співають пастори Павло Ходневич (зліва) і Джордж Давидюк.

Співає церковний хор.

У залі церкви під час святкової Божої служби.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Віддячуючись „Альма-матер"

„В мандрах далеких
Часто нам сниться Срібна Земля,
Отчого краю прозора криниця –
Срібна Земля..."
(з пісні „Срібна Земля")

Навесні минулого року відзначила своє 55-річчя найстарша музична школа Закарпаття (нині – школа мистецтв) у місті Мукачеві. Дві колишні випускниці школи – Оксана Лиховид (Нью-Йорк) і Ангеліна Введенська (Нью-Джерзі) надіслали школі допомогу у розмірі 2.000 дол. і призначили її на матеріяльну підтримку колишнім викладачам-пенсіонерам, які заснували школу і сприяли її розвиткові. 5 педагогів-ветеранів одержали по 100 дол., 20 осіб – по 50. Решта допомоги була передана на придбання навчальної апаратури. Дирекція школи тоді надіслала до Нью-Йорку лист-подяку, а також відеофільм про вручення допомоги і звітний концерт школи.

А цього року святкувало свій 55-річний ювілей Ужгородське музичне училище. Колишні випускниці училища О. Лиховид, А. Введенська разом з Т. Огінською (Нью-Джерзі), М. Свірловою (Балтимор) та І. Петроченко (Нью-Йорк) знову зібрали 2,000 дол. для рідного училища на придбання найнеобхіднішого – меблів, апаратури, пюпітрів. Колишні вихованки училища також опублікували в обласній газеті „Срібна Земля" свої спогади про свої студентські роки.

Нещодавно на адресу О. Лиховид надійшов лист-подяка від директора Ужгородського музучилища Світлани Стегней. Завдяки благодійній допомозі зі США училище придбало 150 стільців для клясів і бібліотеки, музичне обладнання для фолкльорного і теоретичного кабінетів, пюпітри для оркестру, а В. Білею, який присвятив училищу 40 років директорської праці, вручено допомогу в сумі 200 дол.

Слід відзначити, що у своїй творчій діяльності Оксана Лиховид – у постійних зв'язках з рідним краєм. Напередодні свята Незалежности, у липні ц. р., в київському палаці „Україна" відбувся звітний концерт мистецьких колективів Закарпаття. В програмі прозвучав і твір О. Лиховид для солістки і хору „Молитва до Діви Марії" (на власні вірші). А пісню О. Лиховид „Срібна Земля" постійно виконує по радіо і телебаченні народний артист України Іван Попович.

Хорові твори О. Лиховид виконувались також у столичній філармонії в рамках музичного фестивалю „Прем'єри сезону".

Я. Орос,
Ужгород

Мандрівка до Калинового краю

Перебуваючи майже рік в Едмонтоні, я вирішив з допомогою Альбертського бюра подорожей відвідати найближчі околиці – курорт „Лілове озеро", Національний парк „Elk Island" та Село спадщини української культури. Всі разом вони входять до „Калинового краю" – унікального екомузею, що поєднує проживання на заповідній території, розвиток сучасної інфраструктури відпочинку і дозвілля зі збереженням історичних місць, експонатів та підтриманням первісного ляндшафту. Тут є індіянська дорога, стара залізниця, дерев'яні хати перших поселенців, незліченна кількість церков, розкиданих на просторах альбертських прерій.

Ці місця надають Альберті неповторного історичного кольориту. Екомузей має українську домінанту, оскільки його територія була первісно заселена переважно еміґрантами з України, хоч помітна присутність також німців, поляків, євреїв, румунів.

„Лілове озеро" дивує не лише романтичною назвою, але й своєю ориґінальністю. Поруч зі затишними будинками для проживання тут є чудові ресторани та бари зі смачною їжею, ігрові залі. Можна розважатися на риболовлі, пропливти на човні, поїздити на конях або просто „поспілкуватися" із тваринами, які вільно прогулюються (лами), або живуть в зоопарку. Взимку можна поїздити на лещатах чи ковзанах.

Завершальним етапом нашої подорожі стало Село спадщини української культури – музей під відкритим небом.

Значною мірою село нагадує музеї під відкритим небом у Києві, Переяславі-Хмельницькому та Чернівцях. У досить дрібних деталях тут відтворено життя українських еміґрантів, спосіб ведення господарства.

Перша стежка вивела нас до заглибленого в землю маленького приміщення, в якому мешкали новоприбулі. Згодом вони зводили хати, як правило, на дві кімнати, де юрбилася вся велика родина. Біля хати – невеликий город та підсобні приміщення. Атмосферу піонерського життя відчуваєш у однокімнатній школі чи церкви, крамниці чи кузні, готелі чи складі.

Співробітники музею, переодягнені у піонерський одяг, ходять вулицями села або пораються коло хати, говорять по-українському – одним словом, оживлюють історію. Не намагайтеся купити щось у крамниці за сучасні гроші. Вам скажуть, що не знають таких грошей.

Отакою цікавою виявилася моя мандрівка до Калинового краю. Цьому сприяв Ярс Балан – один зі засновників екомузею, який захоплено розповідав нам, допитливим мандрівникам, про історію і сьогодення цього мальовничого куточка Канади.

Микола Сорока,
Канада

Активніше сприяймо Україні

Товариство української мови ім. Шевченка (ТУМ), привітавши своїх членів та прихильників з десятою річницею Незалежности України мусить, на жаль, констатувати, що за останній рік стан української мови та українського друкованого слова не покращав, а навіть погіршав від попереднього року. Українська мова є державною лише теоретично!

Ось що пише голова „Просвіти" в Запоріжжі: „Нам надзвичайно важливо тепер мати інформаційну базу, якої в південних реґіонах України бракує. Радіо, телебачення, газети на 90 відсотків російськомовні. Жодної місцевої радіостанції з добовими програмами українською мовою немає. ... Це жорстока протидія українству... Та українці є, і доки вони живуть – житиме Україна!". А голова „Просвіти" зі Севастополя пише, що газета „Дзвін Севастополя" передплачується по всій Україні і що люди хочуть її читати щотижня. Але немає фінансових можливостей на це. І вже багато українських газет перестало існувати взагалі. Подібного змісту листи приходять до нас і з інших „Просвіт" в Україні.

Тому наше Товариство мусить і надальше помагати осередкам „Просвіти" по всій Україні у їхній важливій праці. За останній рік було вислано до осередків „Просвіти" та до деяких шкіл та університетів 22 пачки української літератури; оплата почти: 1,100 дол. На видавничу працю було передано 9,277 дол. до осередків у Києві, Полтаві, Харкові, Севастополі, Запоріжжі, Луганському, Рівному, Дніпропетровському, Миколаєві (філія Києво-Могилянського університету), Дитячій бібліотеці в Полтаві та молодіжній театральній студії „Арабески" в Харкові (ця студія протягом минулого року відвідала з українськими п'єсами 26 міст, розкинених по всій Україні). Разом витрати за звітовий рік становлять 10,377 дол.

Ми дуже вдячні усім за підтримку цієї праці – чи то книжками, чи грошима. Без вашої підтримки ця праця була б не можливою. Просимо далі помагати осередкам „Просвіти" та українським школам в Україні своїми пожертвами та членством в Товаристві Української Мови, а також заохочувати ваших друзів ставати членами чи добродіями. Членська вкладка 20 дол. на рік, вкладка добродія – 100 дол. на рік.

проф. Віра Боднарук,
голова ТУМ ім. Т. Шевченка

Створюємо українську книгарню

У 1998 році в Москві відкрито Культурний центр України – державну установу, завданням якої є зміцнення міжнародного авторитету України, пропаґанда української культури й духовности, ознайомлення громадськости з історією і культурою, внутрішньою та зовнішньою політикою України, допомога українській діяспорі в Росії. Будівля Культурного центру викуплена у власність Української держави.

Ми прагнемо створити в Культурному центрі Українську книгарню, де всі бажаючі могли б придбати українські книги, газети, журнали, відео-, авдіокасети, компакт-диски зі записами української музики. Це тим більш важливо, що така крамниця існувала в Москві за радянських часів.

У Культурному центрі є необхідне приміщення для книгарні. Проте, на жаль, самі ми не в змозі закупити обладнання для неї та виділити кошти, необхідні для відкриття книгарні (за підрахунками, це 40-50 тис. долярів США).

Звертаємось до вас з проханням допомогти у цій благородній справі. Імена меценатів та благодійників будуть опубліковані в інформаційному бюлетені Культурного центру України в Москві та викарбуванні на пам'ятній дошці при вході до книгарні.

Наша адреса: Арбат, 9, корпус 1, Москва, Россия, 121019. E-mail: ukraine@online.ru. Тел.: 011-7-095-737-88-34, факс 291-70-70.

Колектив Культурного центру України в Москві

Шукаю спонзора

Шукаю спонзора для видання науково-дослідницької праці „Церкви Холмської епархії". Це готова до друку книга про українців епархії, розташованої тепер на території польської держави, з повним каталогом церков X-XX стт., як знищених, так і тих, що діють у наш час, чи перетворених у костели. 800 сторінок тексту, 600 чорно-білих і кольорових світлин, рисунків і плянів церков та карт їх розташування. Позитивний відгук професора Ярослава Дашкевича (Львів). Всі кошти за 1000 примірників – 18,000 ам. дол.

Для тих, хто хоче підтримати цю справу, повідомляємо число конта у кредитовій кооперативі „Самопоміч" в Нью-Йорку: 29642-000 (108 Second Ave., New York, тел.: (212) 473-7310)

Про себе: Народжений у 1951 році у Львові, освіта вища, працюю в галузі історії українського церковного будівництв. Друковані праці: „Церкви українців в Румунії" (Львів, 1994, 112 стор.), „Церкви України. Перемиська епархія" (Львів, 1988, 864 стор.), „Жовківщина, т. 3. Історико-архітектурні нариси церков" (Львів, 1998, 186 стор.). Співавтор колективної монографії „Холмщина і Підляшшя" (Київ, 1997).

Василь Слободян

УКРАЇНА І СВІТ

Українська Всесвітня Координаційна Рада

На III Всесвітньому Форумі Українців була обрана Українська Всесвітня Координаційна Рада в такому складі:

Михайло Горинь – голова;
Павло Мовчан, Аскольд Лозинський, Михайло Парипса – заступники голови
Павло Клименко – голова секретаріяту

Західна діяспора

1. **Аскольд Лозинський** – президент Світового Конґресу Українців (СКУ), Канада;
2. **Марічка Шкамбара** – 1-ий заступник СКУ, Канада;
3. **Віктор Педенко** – генеральний секретар СКУ, Канада;
4. **Оксана Соколик** – голова СФУЖО, Канада;
5. **Левко Довгович** – президент ЕКУ, Словацька Республіка;
6. **Любомир Мазур** – голова СУБ, Великобританія;
7. **Ігор Ґавдяк** – голова УАКРади, США;
8. **Михайло Савків** – голова УККА, США;
9. **Євген Чолій** – голова КУК, Канада;
10. **Йосип Вельгач** – президент УБЦР, Бразилія;
11. **Стефан-Іван Романів** – голова СУА, Австралія;
12. **Ярослава Хортяні** – голова ТУКУ, Угорщина;
13. **Омелян Коваль** – Бельгія;
14. **Мирон Кертичак** – голова ОУП, Польща;
15. **Іван Наливайко** – США;
16. **Ірина Куровицька** – голова СУА, США.

Східна діяспора

1. **Олександер Руденко-Десняк** – голова ОУР, Російська Федерація;
2. **Микола Сергієнко**, Російська Федерація;
3. **Аркадій Шелест**, Російська Федерація;
4. **Володимир Манович**, Російська Федерація;
5. **Любов Дяченко**, Якутія, Російська Федерація;
6. **Стефан Паняк**, Російська Федерація;
7. **Лариса Скрипникова**, Карелія, Російська Федерація;
8. **Валентина Логвин**, Білорусь;
9. **Олександер Майстренко,** Молдова;
10. **Володимир Боднар**, Молдова, Придністров'я;
11. **Михайло Парипса**, Казахстан;
12. **Тарас Чернега**, Казахстан;
13. **Олександер Зарічний**, Азербайджан;
14. **Романія Явір**, Вірменія;
15. **Володимир Нарозя**, Киргизстан ;
16. **Станіслав Мансуров-Ковригенко**, Узбекистан;

Україна

1. **Михайло Горинь** – голова УВКР;
2. **Володимир Євтух** – голова Ради товариства національних меншин;
3. **Михайло Батіг** – директор УНІАН;
4. **Ірина Голубєва** – голова Національної Ради жіночих організацій;
5. **Лілія Григорович** – голова Союзу Українок;
6. **Павло Мовчан** – голова Всеукраїнського товариства „Просвіта";
7. **Анатолій Погрібний** – голова Всеукраїнського педагогічного т-ва ім. Г. Ващенка, заступник голови Спілки письменників України;
8. **Юрій Криворучко** – співголова СКУМО;
9. **Ганна Скрипник** – голова КУІНУ;
10. **Ярослав Яцків** – академік, голова Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при НАН України;
11. **Євген Сверстюк** – голова ПЕН-клюбу;
12. **Максим Розумний** – голова Товариства „Гуманітарна колегія";
13. **Борис Кожин** – віце-адмірал, заступник голови Спілки офіцерів;
14. **Віталій Карпенко** – голова Міжнародної Асоціяції української преси;
15. **Петро Кононенко** – директор Науково-дослідного інституту українознавства МОН України, президент Міжнародної Асоціяції „Україна і світове українство".
16. **Микола Дробноход** – академік, президент Академії наук працівників вищої школи.

Наш народ – нескорений

Біля пам'ятника полеглим за волю України у селі Вербовій.

До України цього літа більше, ніж будь-коли, їхали українці з різних країн світу, адже молода українська держава готувалася до першого десятиріччя своєї Незалежности. До чести гостей, їхали вони не як спостерігачі, а як духовні діти України, яким є близькі її життя, її надії, і які в незліченну кількість способів намагаються допомогти їй, зміцнити її.

У селі Вербовій, Бережанського району на Тернопільщині відбулося посвячення пам'ятника усім полеглим за волю України. На спільному вічі з нагоди цієї події виступив і уродженець Вербової, відомий член української громади Чикаго і довголітній член управи 379-го Відділу УНСоюзу Петро Турчин. Нижче подаємо фрагменти з його промови.

Наше рідне село Вербове народило багато відданих синів і дочок України – почавши від козацьких часів, через УСС, УВО, ОУН, УПА, Українську Дивізію, повстанців-в'язнів у московських концентраційних таборах...

Протягом століть українська нація перейшла тернистий шлях в обороні своєї рідної землі. Наша нація не скорилася й не скориться. Ми будемо й надалі стояти на сторожі самостійности УССД й її утвердження. Тому тих пару слів від нашої діяспори нехай будуть низьким поклоном для всіх полеглих, живих героїв, які стояли й стоять на сторожі прав нашої Української держави. Шануйте один-одного, будьте вирозумілі супроти інших. Визначні економісти ще у XVIII столітті писали, що здорове моральне місто мусить мати доплив селянської крови. Українське село, незважаючи на довголітню неволю, зберегло себе й українську націю від загину.

Сьогодні є багато підстав уважати, що в XXI столітті сільське господарство відіграватиме велику ролю в економіці Української держави. Нехай береже вас Бог на майбутнє, бо не орана нива ще дуже велика.

Дорога українська молоде!

Ваші батьки й діди зі зброєю в руках боролися за волю України. Сотні-тисячі полягло їх на полі слави. Завдяки їм сьогодні маємо Українську державу. Ви мусите закріпити й утвердити її. А до цього треба старанно готуватися. Поступайте в коледжі, інститути, університети. Пильно вчіться, бо знання – велика сила. Студіюйте політичну економію, державні науки, вивчайте українську історію і культуру, здобувайте важливі професії. Однак передусім – збережіть чистоту українського серця і християнську мораль, бо без цих властивостей ви ніколи не будете сильні і щасливі, ви ніколи не досягнете успіхів. Не заплямуйте добрі імена своїх батьків, дідів і прадідів. Хай вас Бог благословить. Слава Україні!

У сонячній Болгарії - з думкою про Україну

Українці давно живуть у Болгарії, але не забули своєї співучої мови, свого козацького родоводу, історії, звичаїв, традицій. Ще далекого 1918 року у Болгарії діяли український рух „Громада", який очолювали Георгій Крупицький і Михайло Паращук, молодіжні організації „Юнак" та „Січ", „Союз вільних козаків-націоналістів". У 1932 році розпочало роботу „Українсько-болгарське товариство" (голова Михайло Арнаудов і його заступник Михайло Паращук). Виходили у світ українською та болгарською мовами часописи „Украинско-българcки преглед" (1919-1920 роки), „Українське слово" (1919 рік), військово-історичний журнал „Гуртуймося" (до 1937 року), „На сторожі" (до 1931 року), „Незалежність" (до 1932 року), двомовне видання „Украинско-български вести". Чимало з цих видань зберігаються й понині в національній бібліотеці ім. Кирила та Методія в Софії.

Українську діяспору в Болгарії найперше представляють два великі українці – публіцист, учений та громадський діяч Михайло Драгоманов та скульптор, учень Огюста Родена, Михайло Паращук. Про життя Михайла Драгоманова в Болгарії збереглися скупі відомості. Знаємо, що з 1889 року він був професором катедри загальної історії Софіївського університету. У 1986 році в Софії відкрили меморіяльну дошку на його честь. Тоді якраз відбувалися Дні України в Болгарії. Делеґацію, у складі якої були буковинці – народний артист Дмитро Гнатюк та дипломат Георгій Ходоровський, очолював віце-прем'єр Іван Курас.

Михайло Паращук більше відомий в Болгарії, аніж в Україні, оскільки жив тут з 1921 року до своєї смерти в 1963-му. 26 листопада 1998 року в центрі Софії, на бульварі Дондукова, було встановлено меморіяльну дошку з написом: „В цьому домі жив проф. Михайло Паращук (1878-1963) – видатний представник української еміґрації в Болгарії, прихильник незалежної Української держави, скульптор, міцно пов'язаний з болгарським архітектурним мистецтвом". Наприкінці 1998 року встановили пам'ятник на його могилі на Софійському кладовищі до 35-річчя від дня смерти мистця. Не так давно вулицю поряд з амбасадою України назвали ім'ям М. Паращука. Схвильовану кінострічку про життя та творчість митця „Дозволено тимчасове перебування" створив відомий болгарський кінооператор Димитр Бебенов. Він разом зі сценаристом Георгієм Драгановим, режисером Брайком Поповим на запрошення українського мистецтвознавця Дмитра Степовика знімав документальний фільм в Україні – Києві, Тернополі, Львові і в рідному селі героя фільму – Варваринцях, що на Тернопіллі.

Зараз готується каталог документів з архіву М. Паращука під назвою „Українська еміґрація в Болгарії, 1918-1944 роки", який укладає щирий друг України туркиня Еміне Хакова. У 1983 році вона отримала архів М.Паращука і не дозволила, щоб він потрапив до Росії. Коли Україна стала незалежною і відкрилося українське посольство, вона разом з аташе Віталієм Москаленком почала впорядковувати архів.

Еміне Хакова і Віталій Москаленко знайшли в Софії, в будинку, в якому мешкали родичі М. Паращука, скульптуру Олександра Шульгина, який свого часу був міністром закордонних справ в уряді УНР і послом України в Болгарії, а також Симона Петлюри, яку Паращук створив у 1934 році з його фотографії. Їх мистець сам заховав у підвалі. Знахідку передали до Інституту зі збереження пам'яток в Україні.

У Болгарії я зустрівся нещодавно з нашим краянином, моїм давнім другом і колеґою Василем Жуківським, уродженцем Заставни, нині жителем Софії, головним редактором популярного в Болгарії та за її межами щомісячника „Українa-прес", що його видає український інформаційний центр „Толока". Повели розмову про наших співвітчизників, які мешкають тут. За офіційними джерелами майже 2.5-3.5 тисячі українців стали громадянами Болгарії. На початку нинішнього року тут почало працювати Українське товариство, яке очолив Іван Демов. У процесі реєстрації перебуває фундація „Мати-Україна", головою якої буде Ірина Сардарева, колишня киянка, що з 1988 року живе у Болгарії. До фундації ввійшли переважно інтелектуали-українці, болгари, які схвально сприймають українську ідею, вчилися в Україні чи хтось в родині був українцем.

Створюється в Болгарії ще одна структура – Болгаро-Український інститут. Ініціятором його заснування став болгарський поет Николай Колев Босьо. Нещодавно „Літературна Україна" надрукувала його добірку віршів у перекладі Василя Шкляра, а Николай Колев Босьо видав у Болгарії роман В. Шкляра „Ключ".

В інтернеті видається щомісячник „Болгаро-українські вісті", який читають жителі Америки, Европи, Австралії. Редакція дбає, щоб видання надходило в українські осередки в Болгарії, які працюють у Варні, Бургасі, Ямболі, Великому Тирнові, в якому мешкає дуайєн – 85-річний старійшина української діяспори Сергій Юзефович. Народився він у Золотоноші, а в 1942 році з Хорватії переїхав до Болгарії.

Шість тисяч українців визнані в Угорщині національною меншиною. Цього, на жаль, покищо не домоглися українці в Болгарії. Можливо, новостворена фундація „Мати-Україна" допоможе згуртувати українців Болгарії, і вони продовжать велику національну справу своїх попередників.

Жан Макаренко

Хто керує релігійним життям на Харківщині?

Харківські греко-католики не мають власної церкви. Їм доводиться молитися у римо-католицькому костелі, а їх, за словами отця Миколи Семеновича, є до 2000 парафіян. Спроби побудувати власну церкву о. Микола та його парафіяни роблять принаймні з 1997 року, обравши собі за найбільш відповідну територію Салтівський житловий масив (більшість парафіян проживає саме в ньому).

Місцева влада не була проти (на словах), аби свій храм у Харкові мала УГКЦ. Спочатку віруючим запропонували місце на проспекті 50-ліття ВЛКСМ. Вже восени того ж 1997 року районна влада вирішила, що храм будувати на цьому головному проспекті не можна, оскільки це місце проведення масових заходів, зокрема „Дня побєди". Взимку 1999 року районна влада вдруге відмовила в спорудженні храму у вищезгаданому місці. Далі був парк „Побєди", але й тут нічого не вийшло – на території парку передбачається створення міського „Діснейленду". Тоді управління містобудування запропонувало для церкви інше місце, але вже в травні 1999 року взяло своє слово назад: мовляв, поряд спортивний майданчик, а біля нього церкву будувати не можна. Наступним місцем у тому „футболі" стала ділянка землі на вул. Ґвардєйцев-Широнінцев. „Лист погодження акту вибору земельної ділянки" підписали головний архітектор міста Ю. Шкодовський, голова районної ради Є. Кроль, інші посадові особи Харкова. 28 липня 1999 року виконком міської ради ухвалив рішення про дозвіл на будівництво і надав релігійній громаді земельну ділянку в тимчасове користування до 2004 року. Документ підписав міський голова М. Д. Пилипчук. Здавалося, нарешті все владналося і греко-католицька громада з вірою і надією розпочала готуватися до будівництва.

Минуло майже два роки. У лютому 2001 року було встановлено і освячено хрест на місці майбутнього храму, а вже на Великдень біля хреста о. Микола святив паски для своїх парафіян. Наближався приїзд в Україну папи Римського. Ось тут і почалося найцікавіше...

2 травня в місцевій газеті „Время" з'являється стаття Н. Шеховцової „Неісповєдіми путі Твоі, Господі". Авторка нарікає на греко-католицьку громаду і її пароха, а також на міську владу, яка дозволила будувати церкву біля Інституту охорони здоров'я дітей. Мовляв, на місці будівництва церкви любили гуляти хворі діти. Насправді ж там був страшний смітник.

Справжню причину невдоволення Н. Шеховцової знаходимо у цій її фразі: „...Адже в сусідстві - вісім молодіжних гуртожитків, і за душі їхніх мешканців розгорнеться боротьба". У Харкові вірними УГКЦ є в переважній більшості вихідці зі Заходу України або їхні діти, тобто люди, для яких питання релігійної самоідентифікації давно вже розв'язані (і ці люди, безперечно, теж мають повне право молитися у власній церкві). Авторка допису у „Времени" рясно і в позитивному сенсі цитує Алєксандру Корнилову, директорку Інституту, яка у листі до керівника харківської епархії РПЦ митрополита Никодима просить „допомогти протидіяти побудові найбільшого на Східній Україні греко-католицького храму з недільною школою". Далі цитую мовою оригіналу, щоб читачі „Свободи" переконалися, яким духом живуть „директори" у Харкові: „...Ето один із коварних шагов, прєдпрінімаємих в послєднєє врємя по ослаблєнію ролі і вліянія Украінской Православной Церкви в Харьковском реґіонє і насаждєнію католіцізма в Восточной Украінє... Нас проклянут потомкі, єслі ми допустім ето. Вєдь коль так пойдьот дєло, вскорє Інстітут станєт прі ґрєко-католічєском храмє". І так пише лікар, доктор медичних наук, професор, заслужений діяч науки України...

У результаті цього та інших подібних протестів харківських україножерів Владика Никодим надіслав в органи обласної та міської влади заяву з протестом проти будівництва храму УГКЦ: „Єслі факт строітєльства храма будєт імєть мєсто, то ето послужіт началом к дальнєйшей дєстабілізації релігіозной сітуації как в г. Харькове, так і на Украінє в цєлом. Ведь на Восточной Украінє, тєм болєє в Харькове, нікогда нє сущєствовало ґреко-католічєскіх храмов, і вдруг такая височайшая ім прівілеґія во уніжєніє православних". Дивно, що митрополит зовсім не знає історії Церкви в Україні – не знає, що УГКЦ постала саме на сході України, в Києві.

Розібратися в тому, що відбувається, намагалася місцева газета „Обєктів-НО". У випуску від 28 червня в дописі „Нє богі храм запрєщают" Юрій Сидоренко описує свої марні спроби зустрітися з владикою Никодимом і робить висновок: „Когда ето у православних московського патріарха ложь пєрестала считаться грєхом?". Так чи інакше, але будівництво храму припинене, хоч віруючі ніде і ні в чому не порушили закону.

Хто ж насправді контролює релігійну ситуацію в реґіоні? Влада чи митрополит Харківський і Богодухівський РПЦ Никодим? У першій половині липня до голови Харківської облдміністрації Є. П. Кушнарьова звернулася група народних депутатів України, зокрема Б. Бойко, Ю. Клочковський, Б. Кожин, Я. Кендзьор, В. Черняк, І. Білас, О. Лавринович та інші. У зверненні йдеться: „Поважаючи свободу совісти і конституційні рівні права віруючих, підтримуючи конфесійний мир і стабільність у кожному реґіоні, вважаємо за необхідне звернути увагу на наступне: на сьогодні в Харкові вільно відправляють культові потреби громадяни багатьох конфесій, зокрема православні УПЦ МП та УАПЦ, протестанти різних напрямів, юдаїсти тощо. Будується храм Вірменської Церкви. На цьому тлі відмова в будівництві власного храму представникам однієї з найчисельніших Церков в Україні, яка, до того ж, відіграла велику ролю у збереженні української культури й духовности, має дуже дивний вигляд... Викликає здивування позиція частини духовних та владних інституцій, що греко-католицький храм буде „ображати почуття православних". Ми сподіваємось, що ... прагнення і почуття кількох тисяч наших співгромадян будуть належним чином пошановані, й харківські греко-католики нарешті отримають свій довгоочікуваний храм".

Але важко передбачити, куди ступлять харківські урядовці, які бояться поселення українського впливу в місті. В разі негативного розв'язання проблеми о. Микола готовий подати до суду на міську владу Харкова, розцінюючи такий хід подій, як свавілля з її боку.

Євген Левін,
м. Харків

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

У Франції видано записи українських пісень

У Парижі видано лазерний диск зі записом 25 українських пісень під заголовком „Думки" у виконанні ліричного сопрано Ольги Пасічник та її молодшої сестри-піяністки Наталії Пасічник. Фірмова назва альбому „Opus 111, Париж, 2000". Сестри походять з Волинського краю, з міста Рівного. Їхній батько – ректор найстаршої Острозької академії Ігор Пасічник. Альбом недорогий – близько 17 долярів, має додаток – тримовну книжечку з текстами: українською, французькою та англійською мовами.

Оля навчалася співу у Києві і Варшаві, а Наталя – гри на фортепіяні у Львові, Варшаві і Стокгольмі. Вона одержала другу нагороду на Північно-фортепіяновому конкурсі в Данії та п'яту нагороду на Світовім конкурсі в Синсиннаті, США (про що ми нічогісінько не знали). У Стокгольмі дала успішний концерт з музики Стравінського. Оля співала у Варшавській камерній опері, але відома й як співачка сучасної музики. Її запрошують співати на світових музичних фестивалях. Співала вона і на міжнародному конкурсі королеви Єлисавети в Бельгії, де одержала третю нагороду.

На першій платівці альбому записано 25 українських народних пісень (серед них – „Ой не світи, місяченьку", „Дощик", „Ой, джигуне", „Стоїть гора високая" та ін.). На другій – підбір музичних речей.

Цей концерт-альбом варто порадити усім, хто захоплюються музикою й співом. За докладнішими інформаціями, пишіть на адресу: „DUMKY – Popular Ukrainian Songs"; 106 N. 108th Street; Brooklyn, NY 11211.

Теодор Терен-Юськів

Фільм „Нескорений" – на екрані кінотеатру „Парма"

ПАРМА, Огайо. – В неділю, 23 вересня, у залі кінотеатру „Парма" відбулась презентація фільму „Нескорений". Серед глядачів – молодь і старші віком люди з української еміграції.

Героїчна постать генерала Романа Шухевича, командира Української Повстанської Армії, викликає пошану і зацікавлення. УПА під командою генерала Романа Шухевича боролася понад 10 років проти німецьких і московських окупантів. Для воїнів УПА існував один лише заповіт: „Здобудеш Українську державу або згинеш в боротьбі за неї".

Фільм „Нескорений" створений в Національній кіностудії ім. О. Довженка і студії „Олесь-фільм" в Києві при допомозі УККА, Міністерства культури і мистецтва України. Керівником і автором фільму був Олесь Янчук, який виступив на презентації.

Прем'єри фільму відбулися у Києві, Харкові, Монреалі – на світовому фільмовому фестивалі. Картини бойових дій УПА в лісистих гірських теренах тримали глядача у постійній напрузі. Актор Г. Гладій в ролі генерала справився зі своїм завданням вповні. Глядачів особливо зворушили сцени зустрічей генерала з дружиною і сином, які в усьому поділяли долю вояків.

Фільм, крім мистецької вартости, розвінчує брехню, створену ворогами про командувача і вояків УПА, розповідає молоді про боротьбу українського народу за свою державність.

Євген Бачинський

Кращий поштовий бльок України

З нагоди 10-річчя Незалежности України та наступного 10-ліття першої української марки д-р Інґерт Кузич, ініціятор нагороди ім. Г. Нарбута, вирішив оголосити конкурс на кращу марку чи бльок, які отримали нагороду ім. Нарбута раніше. Це було змагання за звання чемпіона з чемпіонів.

Нагорода ім. Г. Нарбута була започаткована в 1993 році за найкращу марку. Її переможцями були Лариса Коринь („150-ліття з дня народження Миколи Лисенка"), Олег Снарський („Національний прапор та герб України"), Юрій Логвин („75-ліття першої марки України", серія „Гетьмани України"), Сергій Бєляєв („160-ліття Київського університету", „150-ліття Київської університетської астрономічної обсерваторії"), В. Таран та О. Харук („Заснування Києва"), В. Таран, О. Харук, С. Харук та В. Козаченко („Богдан Хмельницький – 350-ліття з початку визвольної боротьби"), Олексій Штанко – („Ярослав Мудрий").

Нагороду ім. Г. Нарбута за 2001 рік отримав поштовий бльок „Квіти України" (худ. Катерина Штанко). Багато голосів було подано за бльоки „Св. Володимир Великий", „Писанки", серію „Гетьмани України", „Гетьман Апостол", „Гетьман Самойлович".

Сувенірні бльоки далі популярні між голосуючою публікою. Четвертий рік підряд бльок виграє перше місце, випередивши всі інші філателістичні випуски. Авторка цього чарівного філателістичного аркушика Катерина Штанко отримає нагороду ім. Г. Нарбута з гонораром 250 долярів та грамотою. Нагорода ім. Г. Нарбута є найбільш престижною філателістичною премією в Україні.

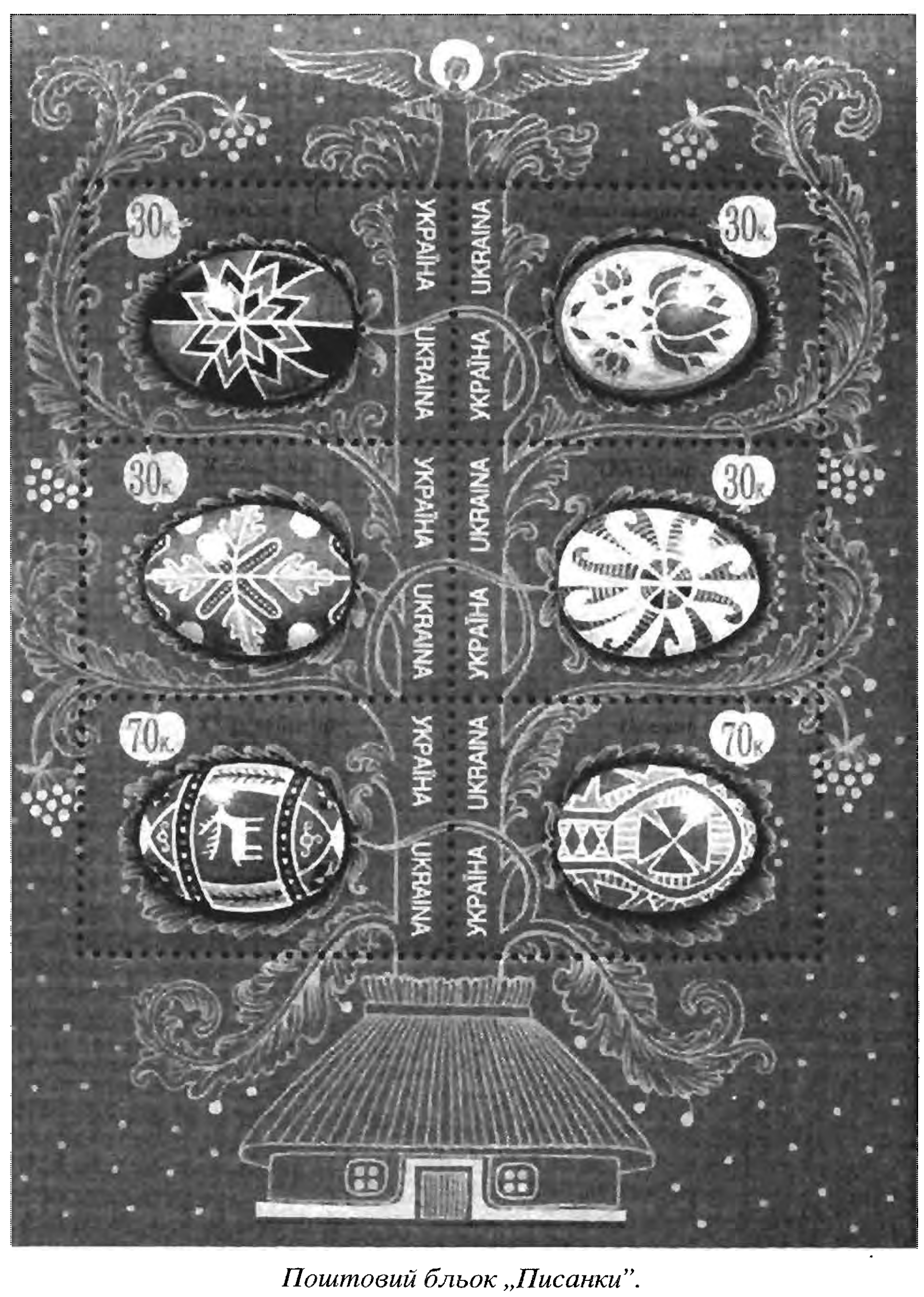
Бльок складається з 10 марок, вартість його 3 гривні. Було видано тільки 50 тисяч аркушиків. Через новий статус цього аркушика, як найліпшої марки України в 2001 році та красу видання, бльок стане більш популярним і з часом ціна на нього зросте.

Вінок української красуні на аркушику складається з барвінків, чорнобривців, ромашок, мальв, маків та синіх волошок. Решта квітів – кручені панички, лілеї, півонії та дзвоники утворюють поле перед дівчиною.

І. К.

Поштовий бльок „Квіти України".

Поштовий бльок „Писанки".

СЕРЕД КНИГ

Мереживо долі Ростислава Василенка

Ростислав Василенко. „Життя в гримі і без". В-во „Рада". Київ. 1999. 630 стор.

Коли я натрапив у бібліотеці „Свободи" спогади Ростислава Василенка „Життя в гримі та без", то я не міг й припустити, що читатиму цю книжку, як говориться, на одному подиху. Чому так сталося? Адже йдеться усього лише про життя звичайної людини, артиста, еміґранта, яких багато на американській землі. Проте це не зовсім так. Книжка насправді розповідає про те, як найпотужніші сили XX століття повстали проти нащадка одного українського роду, створили багато небезпечних випробувань, але не спромоглися зламати його сильний дух.

Ростислав Василенко ніколи не мав батькового прізвища лише тому, що його дід був у старій Росії генералом, а батько – штабс-капітаном в армії Денікіна, у якій і загинув. З такою ріднею єдиний шлях – на Соловки, тому другий дід, мамин тато, записав хлопчика на своє прізвище. Мамин тато теж був генералом, але цивільним, відповідно до своєї посади інспектора народних училищ Волинської ґубернії, а потім – священиком УАПЦ, тому на схилі віку жив у селі і ретельно приховував від більшовицької влади своє минуле.

Мама автора дістала у Києві і Петербурзі блискучу освіту, яка за більшовиків виявилася зайвою, то вона була телефоністкою, естрадною співачкою, сільською вчителькою, ледве не померла від страшного голоду, але вижила і після тривалої розлуки дочекалася зустрічі зі сином, завдяки якому стала шановною громадянкою Канади і дожила свого 101-річчя.

Мамин брат був головним інженером Харківського тракторного заводу і по війні був засуджений до розстрілу, який замінили 25-річною каторгою. У таборовому бараці він мав спільні нари з Йосифом Сліпим – Митрополит внизу, дядько Вадим – нагорі. Ростислав теж був на межі голодної смерти, але його бабуся, дочка поміщика і польської графині, намовила свою сестру, дружину видатного більшовицького провідника, члена Центрального комітету партії Георгія П'ятакова, узяти хлопця до Москви. Перебування в цій родині могло закінчитися великою бідою, бо П'ятакови перебували напередодні арешту і страти, але завбачливо повернули хлопчика до Києва, де він став професійним артистом у 1941 році, коли почалася радянсько-німецька війна. До речі, в іншій книжці я прочитав, що П'ятаков обіцяв особисто розстріляти свою дружину, якщо його самого залишать живим.

Життя в СССР постійно створювало смертельну небезпеку (післяреволюційний терор, голод, сталінські репресії), але війна ще більше посилила таку загрозу. Провидіння багато разів рятувало Василенка від неминучої загибелі: пощастило уникнути мобілізації до Червоної армії, принаймні три рази він уникав німецької кулі, в Козачій дивізії ледве не став полоняником радянського СМЕРШу, у таборі переміщених осіб спромігся записатися як уродженець Галичини і уникав примусової депортації до СССР.

Еміґрантське життя Ростислав Василенко почав як робітник відділу каналізації, варив смолу у великому казані. На пенсію пішов з посади директора школи, маючи науковий ступінь маґістра педагогічних наук. Усе життя він був пов'язаний з театром. Недавно на українському фестивалі в Нюарку до мене підійшов д-р Роман Ричок, щоб прочитати мені вірш Михайла Ситника, талановитого українського поета, який не витримав випробування чужиною і помер на американській вулиці 39-річним. Зіставлення доль М. Ситника і Р. Василенка було для мене порівнянням не тільки двох доль, а й двох характерів, двох життєвих позицій. На прифронтових шляхах Ростислав у 1942 році зустрів Михайла Ситника у Василькові на Київщині, де той редаґував газету „Васильківські вісті". Вони допомагали один одному в скруті, потім рушили на Захід. Знову зустрілися у Кракові, згодом – за океаном. Два ровесники: один заповзявся подолати незгоди і переміг, другий не встояв у суперечливому житті... Історія, яка чекає на романіста.

До речі, Ростислав Василенко у своїй книжці з'ясував загадкову для мене історію своїх численних шлюбів. Виявилося, що він ніколи не був легковажним підкорювачем жіночих сердець, а швидше жертвою незалежних від нього обставин – війни, трагедій... Дуже повчальний для багатьох його висновок, виголошений у зрілому віці: „Родинна сатисфакція і спокій в душі є тоді, коли людина одружена лише один раз".

Життя і творча діяльність Ростислава Василенка для українців в еміґрації – не новина. Але мені дуже імпонує те, що його книжка видана в Україні, у Києві, де ще надто мало знають про тих, хто опинився на чужині. Одні, за версією радянської пропаганди, усе ще сприймають їх з тавром запроданців, прислужників ворожої сили, інші – як щасливців, котрі досягли раю, у якому пачки долярів падають з дерев, як перестиглі груші.

Спогади Ростислава Василенка для багатьох читачів стануть відкриттям правди про гіркий шлях приходьків. Цьому сприяє й та обставина, що завдяки багатству лексики автора і його свідомій відмові від загальнополітичних балачок про долі народу книжка читається дуже легко, з вдячністю і повагою до автора.

Значну частину видання склали публіцистичні публікації автора, його поезії, відгуки преси про його сценічну творчість.

Левко Хмельковський

Корисні для дітей мовні вправи

Ніна Кулакова і Євген Федоренко. Граматика української мови. Фонетика і морфологія. Граматичні вправи до підручника Дмитра Кислиці. Нью-Йорк, Шкільна Рада при УККА. 2000, 178 стор.

Цей підручник має такі розділи: фонетика, будова слова, частини мови. До кожного розділу додається матеріял під заголовком „На дозвіллі". У вправи включено тексти про традиції, визначних людей в історії України та уривки з описів української природи. Для ілюстративного матеріялу вдало підібрано уривки з творів Шевченка, Лесі Українки, Коцюбинського, Олеся, Глібова, Гуцала, Павличка та інших письменників.

Більше треба вправ на чергування голосних звуків. Наприклад, варто звернути увагу на чергування голосних звуків у таких прізвищах: *Ковалів – Ковалева, Кравців – Кравцева, Іванів – Іванова, Петрів – Петрова.* Треба уникати помилкового написання: *Коваліва, Петріва, Кравціва.*

В розділі „Іменники" слід звернути увагу на давальний відмінок в іменах: *Петро, Іван, Павло* та ін. Треба писати **Петрові**, а не *Петру*, **Іванові**, а не *Івану*, **Павлові**, а не *Павлу*, **Шевченкові**, а не *Шевченку*, **Франкові**, а не *Франку*, **Сергієві**, а не *Сергію*.

У розділі „Прикметники" уваги вимагає поділ прикметників на групи – тверду і м'яку. До твердої групи належить: **народний** (а не *народній*), **природний** (а не *природній*), до м'якої групи належать: **дальній** (а не *дальний*), **придорожній** (а не *придорожний*), **західній** (а не *західний*), **східній** (а не *східний*). Під впливом російської мови дехто вживає чужі прикметники: *„минулорічний"* – замість **„торішній"**, *„бувший"* – замість **„колишній"**, *„усердний"* – замість **„старанний"** („уважний і старанний учень"), *„обширний"* – замість **„широкий"**, **„просторий"**, **„великий"**.

Жіночі прізвища у формі прикметника повинні мати форму жіночого роду, а не чоловічого: **Олена Худа**, а не *Олена Худий*, **Оля Попова**, а не *Оля Попов*, **Олександра Чабанівська**, а не *Олександра Чабанівський*, **Любов Дражевська**, а не *Любов Дражевський*.

Щодо заперечних займенників „ніхто" „ніщо". Коли займенники „ніхто", „ніщо" вживаємо з прийменниками, тоді їх роз'єднують, тобто треба всі частини писати окремо: *ніхто – ні до кого, ні на кому, ні з ким, ніщо – ні до чого, ні на чому, ні за що, ніяким – ні в якому, ні з ким...* У Четвертому Універсалі Української Центральної Ради читаємо: „Однині Українська Народня Республіка стає самостійною ні від кого незалежною Вільною Суверенною Державою Українського Народу".

У розділі „Дієслово" заслуговують на увагу такі дієслова: *„бачити", „боротися", „хотіти"*. Учні часто роблять помилки в закінченнях третьої особи множини. Якщо дієслово має закінчення 2-ої особи однини **–еш, –єш**, то 3-ій особі множини буде закінчення **–уть, –ють**: *борються, хочуть, чуєш–чують, ведеш–ведуть*. А якщо дієслово має закінчення 2-ої особи однини **–иш**, то в 3-ій особі множини буде закінчення **–ать, –ять**: *бачать, кричать, сидять*.

В розділі „Прийменник" треба взяти до уваги такі не властиві українській мові звороти: *„в часі зустрічі"* замість **„під час зустрічі"**. „Поет під час облоги" (Л. Українка). Зворот „в часі" став уживатися під впливом польської мови. Так саме і вислів *„від років"* не треба вживати, а замість того казати **„кілька років"**. Вислів *„в імені"* треба замінити українським висловом **„від імені"**: „Від імені нашого „літературного комітету" звертаюся до вас із великим проханням" (Коцюб.).

До прикладів вживання прийменників додаю такі: „Серед степу широкого на Вкраїні милій", „Та на Україні слава його не загине" (Л. Українка), „Літературний рух на Україні" (І. Франко), „Кожному з нас сьогодні ясно, що Остап Вересай не міг бути останнім кобзарем на Україні" (П. Тичина). Він помер від тифу". „Марія захворіла на тиф", „Захищалась від негоди" (Л. Українка).

Прийменники **„у"** і **„в"** вживаються так: *у Києві*, але *в Одесі*, тобто голосний **„у"** стоїть перед словом, що починається з приголосного звука, а приголосний **„в"** – перед словом, що починається з голосного звука. Таке чергування звуків відповідає законові милозвучности української мови. Ще приклади: „Він учитель, а вона вчителька", „Він умер", „Сестра вмерла". „Давно колись те ділось у нас на Вкраїні" (Шевченко), „Лютує голод в Україні" (Шевченко).

До розділу „Вигук" треба додати такі приклади: **„Но"** – окрик, яким підганяють коней „Но! – гукнув знову Яким, смикнувши сердито за віжки" (Мирний). „Доїдемо! Но-о-о! – крикнув він" (Ґжицький). „Вйо, коні – стрельнув батогом Іван" (Стельмах). Кличуть курей – **ціп-ціп-ціп**. „Вона вийшла подивитися на своїх курчаток. Поглядом ковзала по двору, промовляючи: ціп-ціп-ціп-ціп" (Томч). (Помилково надруковано – *„цип-цип-цип"*). „Там стояла молодиця і голосно викрикувала на всю околицю: тю-тю, курочки, тю-тю-тю!" (Мирний). Прикликають голубів: **гуль-гуль**; свиней: **паць-паць**; собак: **цю-цю**; коней: **кось-кось**; гусей: **гусь-гусь**. Вигуки, що ними наслідуємо різні звуки: **тьох-тьох** – спів соловейка. „Тьох-Тьох – залящав коло мене близенько веселий, гульливий соловейко" (Крим.). **Ку-ку** – зозулю. „А я у гай ходила по квітку ось яку, а там дерева люлі і все отак зозулі: ку-ку! (Тичина). Ще приклади звуконаслідування: **ква-ква, му-у-у**!

Граматичні вправи цього підручника української мови вдало підібрані з творів української літератури та фольклору, зокрема з прислів'їв. Бажано, щоб такі вправи було укладено і для синтакси.

За книжкою можна звернутися до Шкільної ради UCCA; P. O. Box 391, Cooper Station, New York, NY, 10276.

Петро Одарченко

На Брайтоні – одеський кольорит

НЬЮ-ЙОРК. – Одеса завжди зберігала свою окремішність. Мешканці Одеси не вживали ні української, ні російської мови, бо завжди мали свою – одеську. Зразок її я прочитав якось біля входу до кав'ярні на Дерибасівській – головній вулиці Одеси: „Чаї, повідли та всякі інші їдли". А на дверях аптеки було: „Дзвінок дижуранту". Тобто – черговому. Ніби й українська мова, але не зовсім, бо – одеська. І гумор в Одесі – особливий. Новий пішохідний місток назвали „Тещин міст", бо по той бік мосту жила теща міського посадника. У трамваї я прочитав біля каси: „Щоб ти так доїхав, як заплатив". Одеський базар „Привіз" славився розмаїттям краму. Розстріляний у 1941 році одеський письменник Ісаак Бабель писав: „... Череваті пляшки ямайського рому, маслянисту мадеру, сигари з плантацій Пирпонта Моргана і апельсини з околиць Єрусалиму – ось що виносить пінистий прибій одеського моря". Але життя Одеси за часів комуни змінилося. Багатьох гумористів розстріляли, на Привозі залишилась тільки тюлька, одесити потяглися на чужину. І так сталося, що дуже багато їх опинилося в Америці. Тепер десятки тисяч імігрантів проживають на південній околиці Нью-Йорку – Брайтон-біч. Хоча далеко не всі з них походять з Одеси, але усе ж в цих кварталах відчутний саме одеський кольорит. Колись одеський письменник Ілля Ільф (його не встигли розстріляти за дошкульну сатиру на СССР, бо помер на туберкульозу) радив, що до Одеси можна приїхати велосипедом, якщо пощастить виграти його у державній лотерії, але якщо виграєте лише ліхтарик, то можна поїхати поїздом, лякаючи ліхтариком кондукторів у темних вагонах. Я тільки частково скористався порадою, бо поїхав з Парсипані на Брайтон поїздом, але вагон, на відміну від одеського, був яскраво освітлений і ліхтарик не знадобився.

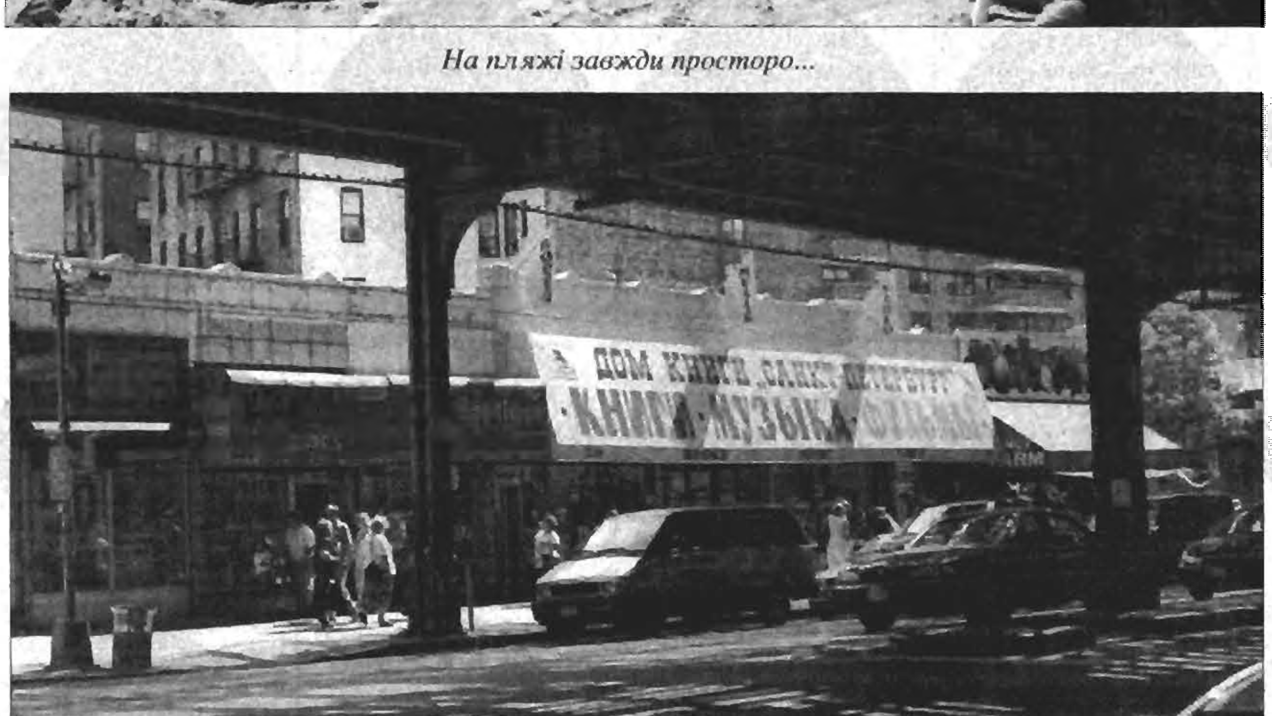
Брайтон-біч зустрів мене розмаїттям російськомовних вивісок (серед них були також українські „Оксамит" і „Глечик"), товарів на вулицях, запахами різної смаженини і беспосередністю перехожих, скорих до балачок. Схильна до повноти жіночка, яка продавала делікатеси у крамниці „Южний", погукала подрузі: „Раю, тут якийсь американець прийшов, йди з ним побалакай". В сусідньому „Палаці риб" продавець з китайським обличчям діловито пояснив російською мовою: „Наш господар – грузин, а його дружина – з Одеси".

Над Брайтоном гримлять вздовж естакади вагони метро, на Брайтоні перехожі не зважають на авта, вздовж хідників літні дами на стільчиках розповідають байки про минулі кохання, а уся молодь смажиться на пляжі... Сюди приїздять зірки російського кіно та естради... Не бракує і українських товарів: мінеральні води Закарпаття, кримські вина, газета „Український футбол", мистецькі видання з Києва... Пінистий прибій Атлантика не менш щедрий, ніж колись в Одесі.

Левко Хмельковський, текст і фото

На пляжі завжди просторо...

Над Брайтоном гримлять поїзди метро.

Як на одеському Привозі – розмаїття, жарти, гамір...

Катастрофа...

(Закінчення зі стор. 1)

той час як, за офіційними даними Міністерства оборони України, всі 22 запуски ракет були здійснені в радіусі до 40 км і під контролею.

Заступник генерального прокурора Росії у Південному федеральному окрузі Сергій Фрідинський 6 жовтня попередив, що до одержання висновків експертних груп з дослідження піднятих тіл загиблих і речових доказів „жодні відомості щодо причин аварії не можна вважати достовірними". За його словами, поки що можна констатувати, що на літаку Ту-154 „вибух стався, однак зсередини чи ззовні – цього ми поки що сказати не можемо". „Наперед можна сказати, що літак зазнав аварії через технічні причини, – заявив С. Фрідинський. – Це може бути результатом технічної несправності".

Але провідні американські видання, зокрема „Волл стріт джорнал", „Вашінгтон таймс" та агентство „Ройтерс" з Великої Британії, повідомили про появу нових аргументів щодо того, що російський літак Ту-154 був помилково збитий українськими військами ППО. Вони звертають увагу на фрагменти авдіозапису переговорів екіпажу російського літака з наземним центром управління польотами, який о 13.45 за місцевим часом зафіксував крик одного із членів екіпажу, одразу після чого літак зник з екранів радарів. Таким чином, катастрофа сталась не о 13.44, як повідомлялось раніше, а о 13.45.12 секунд. Відомо, що запуск ракети з українського комплексу С-200 відбувся о 13.41, і „Вашінгтон таймс" припускає, що коли за три хвилини ракета справді не могла досягнути повітряного коридору, в якому летів літак, то за 4 хвилини 12 секунд це могло статись.

„Нью-Йорк таймс" зазначає, що деякі предмети, знайдені поблизу місця падіння літака, зокрема циліндр довжиною 15 м, який може виявитись корпусом ракети, свідчать на користь версії про помилкове ураження повітряного судна українською ракетою. Знайдені уламки фюзеляжу, на думку „Нью-Йорк таймс", є черговим доказом цієї версії, оскільки чисельні отвори на ньому схожі на ті, що утворює сталева шрапнель від вибуху ракети.

З огляду на новознайдені уламки літака В. Путін попросив Україну докладніше перевірити свою версію катастрофи. Україна в більшості заяв заперечує можливість того, що російський літак міг бути збитий українською ракетою, запущеною під час навчань. Однак сумніватися в цьому, пише „Financial Times", змушує випадок минулого року, коли під час навчань ракета „земля-земля" відхилилася від курсу і влучила в жилий будинок у Броварах під Києвом. Тоді Міністерство оборони України також все заперечувало, доки Росія не заявила, що один з російських радарів зафіксував самий невдалий запуск і маршруту лету ракети.

Розглядаючи можливі наслідки подальшого розвитку цієї справи, „Ройтерс" припускає, що інцидент у Чорному морі може призвести до погіршення взаємин між Україною і Росією.

Заступник міністра оборони України – головнокомандувач Військ протиповітряної оборони України генерал-полковник Володимир Ткачов категорично заперечив можливість враження російського літака Ту-154 ракетою комплексу С-200 під час навчань. На прес-конференції 8 жовтня він, зокрема, наголосив, що о 12.42.20 за місцевим часом ракета С-200 самоліквідувалася на відстані близько 75 км від місця пуску. Після того, як ракета влучила у безпілотний літак „Рейс", було припинено „підсвічування" цілі для ракети радіолокаційними приладами. Ракета комплексу С-200 не є самонавідною. Через 10 секунд після припинення радіолокаційного підсвічування ракета самоліквідувалася, пролетівши близько 10 км. Також 8 жовтня Президент України сказав журналістам, що українська та російська сторони зацікавлені в тому, щоб „поставити крапку в історії з катастрофою літака Ту-154". Л. Кучма повідомив, що він двічі телефоном розмовляв з цієї теми з Президентом Росії Володимиром Путіним. Нової інформації про розслідування причин катастрофи літака поки що немає. Відповідаючи на запитання, чи можливо, що причиною катастрофи стала українська ракета, Л. Кучма сказав, що „теоретично все в житті можливе".

9 жовтня міністер оборони України О. Кузьмук у Верховній Раді спростував можливість причетності українських військ Протиповітряної оборони до катастрофи літака Ту-154. Він сказав, що за міжнародними нормами за 8 днів до проведення навчань була подана заявка про закриття повітряного простору цивільної авіації в районі навчань та бойових стрільб. За 2 доби до навчань також було оповіщено всі країни із цього приводу. Стрільби велися виключно у ближній зоні навчального полігону, де були вжиті всі заходи безпеки. Міністер сказав, що ретельна перевірка даних авіяційної контролі засвідчила 5 аргументів про непричетність українських військ ППО до цієї катастрофи. Поперше, стрільба комплексом С-200 здійснювалась у напрямку азимуту, який був перетнутий літаком Ту-154 до моменту його зникнення з екранів радарів. Саме тому цей літак не міг бути захоплений ракетним підсвітлювачем, і ракета не могла перенацілитись на літак. Подруге, ракета впала в межах полігону о 12.42, тобто за 2 хв. до моменту зникнення з радарів літака Ту-154. Третє – відстань до літака Ту-154 становила близько 280 км, що перевищує дальність лету ракети, запрограмованої на влучення в ближньому радіусі дії, який становить 50 км. Четвертим аргументом є те, що радіопідсвітлювач був вимкнутий також о 12.42, після чого перенацілення ракети на іншу ціль стало неможливим. П'ятий доказ – після цього впродовж 2 хвилин на радарах контролю спостерігали літак Ту-154 російської авіокомпанії та Ан-24 вірменської авіокомпанії.

Міністерство оборони України 9 жовтня офіційно спростувало інформацію, розповсюджену деякими ЗМІ, що нібито експерти знайшли на місці катастрофи літака Ту-154 уламки ракети С-200. У складі експертів, які працюють зараз у Сочі і з'ясовують обставини загибелі літака, діє спільно з росіянами та ізраїльтянами українська група, яку очолює начальник Головного штабу Військ протиповітряної оборони України генерал-лейтенант Валерій Камінський. Керівник української групи не підтверджує інформації про нібито знайдені уламки ракети. Фрагменти, знайдені на місці катастрофи літака, будуть направлені на експертизу до Науково-дослідного інституту Міністерства оборони Росії, а також на експертизу українській стороні, якщо вона захоче їх дослідити.

Фрагменти, знайдені на місці катастрофи літака Ту-154 , а також витягнуті з тіл пасажирів, схожі на уламки зенітної ракети С-200, вважає маршал Євген Шапошников, який входить до складу державної комісії. За даними керівника технічної підкомісії в складі державної комісії Росії Тетяни Адоніної, 4 жовтня Геленджицька станція стеження зафіксувала сліди проходження літального апарату, що рухався у напрямі Ту-154.

9 жовтня міністер оборони України обговорив з головнокомандувачами Військ протиповітряної оборони і Військово-Морських сил України В. Ткачовим і М. Єжелем можливості пошуку ракети С-200, яку було випущено під час тактичних навчань в районі мису Опук (Крим) і яка не влучила в ціль. Кораблі „Кам'янка„ і „Почаїв" після відповідної технічної підготовки, яка займе певний час, почнуть досліджувати район у Чорному морі, який відповідає сектору виконання стрільб 4 жовтня. Це місце знаходиться в радіусі від 50 км до 70 км від мису, де проводились навчання.

Сполучені Штати Америки 9 жовтня офіційно вибачилися перед Україною за передчасне розповсюдження інформації про можливу причетність українських Військ ППО до загибелі літака Ту-154 у Чорному морі. Міністерство закордонних справ України направило ноту протесту після повідомлення США про можливість влучення української ракети у літак. У посольстві України в США не пов'язують витоку інформації в світових ЗМІ про можливу причетність України до катастрофи Ту-154 з можливістю спланованого тиску США на Україну для погіршення взаємин України з Росією.

„З часом накопичується все більше інформації, що підтверджує можливість влучення ракети С-200 у російський літак Ту-154", – заявив керівник наукових програм Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння Сергій Згурець, коментуючи повідомлення про виявлення на місці катастрофи і в тілах загиблих людей фрагментів, схожих на уламки ракети С-200. При цьому, сказав він, „вражає непохитна позиція Міністерства оборони України", яке продовжує відстоювати свою непричетність, хоч з'являється дедалі більше протилежних тверджень. С. Згурець сказав, що якщо Україна й далі наполягатиме на своїй непричетності до трагедії, а потім визнає обвинувачення, тоді наслідки будуть важчими, ніж могли б бути. Водночас він зазначив, що системи ППО кораблів, що брали участь у навчаннях 4 жовтня в Криму, не володіють дальністю, необхідної для влучення ракети в літак. Літак могла збити тільки ракета, запущена комплексом С-200. Теоретично могла виникнути ситуація, коли мішень ракети і літак знаходилися на одній лінії, й тоді локатор теоретично міг підсвітити дві цілі одночасно, а головка самонаведення могла вибрати літак. Україна або повинна визнати свою вину, або ж знайти неспростовні докази непричетності до трагедії.

12 мистців...

(Закінчення зі стор. 10)

професіоналісти допомогли у оформленні запрошень (Левко Раковський) у їх друкуванні (Андрея Левицька) у написанні вступу до програмки (Андріяна Лешко). Найдоцільнішим розміщенням мистецьких речей, призначених на виставку, займається відповідальний за програми Українського Інституту Америки д-р В. Гойдиш. Його досвід є надійною запорукою вмілого, ефективного виставлення усіх цих мистецьких предметів, призначених на продаж, а цим – на фонд будови УМ, що зараз є найважливішою метою української громади Нью-Йорку.

Беручи до уваги ціль виставки, її дбайливе підготування та щиру згоду усіх 12 мистців дати свої твори на цю добру ціль, повні енергії та запалу організаторки сподіваються, що більшість мистців приїдуть на урочисте відкриття виставки 2 листопада із усіх усюдів – Каліфорнії, Канади та інших місцевостей, а рівночасно українська громада Нью-Йорку також не підведе.

Святочне відкриття у п'ятницю, 2 листопада, відбуватиметься від 6-ої до 9-ої вечора, а в суботу виставка діятиме від 11-ої ранку до 6-ої, у неділю – до 4-ої год. по полудні.

Коли запитуємо членів Організаційного комітету, в якому, крім голови і промотора цієї акції І. Сочинської-Шиприкевич, є ще О. Левицька, Л. Раковська і Д. Мерль, що спонукало їх до цієї акції, тобто організування такої цікавої виставки-продажу, дістаємо відповідь, що саме пошук за ідентичністю не лиш у науках, але і в мистецтві казав їм звернутися до цілого ряду творців прикладного мистецтва, щоб вони засвідчили своїми творами своє коріння. А що саме вони покажуть, побачимо у перших днях листопада.

Діти вражені трагедією в Нью-Йорку

НЬЮ-ЙОРК. – Члени Пластової Станиці в Нью-Йорку, глибоко вражені нещастям, яке спіткало мешканців їхнього міста, зібралися в суботу, 22 вересня, в одностроях, з прапорами, у церкві св. Юра, щоб спільно помолитися за загиблих працівників і відвідувачів Світового торговельного центру. Поминальну Службу Божу відслужив парох УКЦ св. Юра о. Лаврентій Лавринюк.

Фото: В. Корнага

Злочин не минеться

Учні та педагоги середньої школи ч. 57 з глибоким жалем сприйняли повідомлення про терористичні акції в Нью-Йорку і Вашінгтоні. Ми співчуваємо вам всім серцем і сприймаємо цю трагедію як свою, тому що ніхто із нас не може бути впевнений, що ця біда не прийде до нашої домівки. У перші години після трагедії учні та вчителі нашої школи хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих.

Ми висловлюємо велике співчуття сім'ям загиблих. Віримо, що такий злочин терористам не минеться, Бог їх покарає, адже загублено стільки безвинних життів. У цю важку годину вірте, що ми з вами всім серцем. Тримайтеся!

Тетяна Блакитна,
директор школи
м. Миколаїв

372 доляри - від сеньйорів

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Коли 11 вересня у США сталася трагедія, Українська сеньйорська організація у Філядельфії не залишилась осторонь. Люди старшого віку зібрали 372 доляри і зі співчуттями передали їх Американському Червоному Хрестові у Філядельфії. Ряд років головою сеньйорів є д-р Євген Новосад, який виявляє свою батьківську опіку не тільки до сеньйорів, але й до інших наших громадян. Сеньйори сходяться кожного місяця, щоб вислухати цікаві доповіді, відвідують різні важливі та історичні місця, збирають гроші на різні громадські потреби, займаються іншими корисними справами. Членами організації є українці різних віровизнань і політичних переконань, але єдність їх нерозривна.

Зиновій Квіт

Цей день залишиться у моїй пам'яті

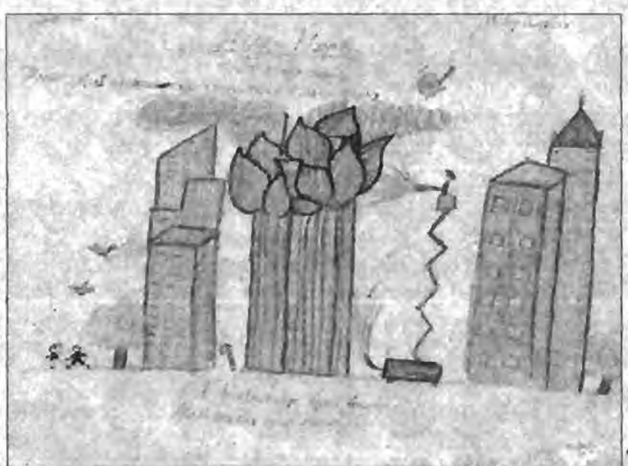
Ранок 11 вересня був гарний, погожий. Сонячні промінчики пробивалися крізь листя дерев у мою клясу. Все було, як завжди. Учні – у школі, дорослі – на роботі. І як завжди, височіли серед Нью-Йорку два будинки-близнюки, найвищі споруди світу, ніби підпираючи небо. Учителька пояснювала урок, коли ми почули дивний гуркіт, ніби щось важке впало на землю. З вулиці почувся галас, незліченна кількість авт швидкої допомоги, пожежної служби, поліції мчала безперестанку. Звук сирен заглушив усе навкруги. Учні в клясі не знали, що діється... Тоді ми визирнули у вікно і побачили над усіма будинками пожежу, яка охопила все небо. Ми не знали, що саме горить. Великий вогонь і багато диму.

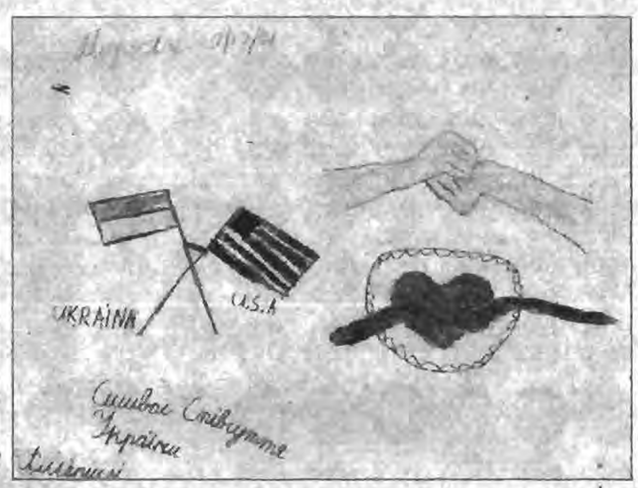
Прослухавши перші новини радіо, учителька розповіла нам, що сталося. Ми дуже перелякались. Важко було собі уявити, що були пошкоджені і впали дві найвищі споруди світу, де працювали тисячі людей. Більшість з них загинула і серед них – багато пожежників і рятувальників, які приїхали рятувати людей, але самі загинули під руїнами. Залишилися сиротами такі ж діти, як ми.

Цей день назавжди залишиться у моїй пам'яті.

Уляна Андрухів, 13 років,
Нью-Йорк

Малюнки дітей Школи Св. Юра в Нью-Йорку – Уляни Андрухів (зліва), Анфіси (в середині) і Мирослава.

Видатний американський математик Хома Рябокінь

Мій дядько Хома Семенович Рябокінь народився 19 жовтня 1897 року на Полтавщині, в селянській родині. Після закінчення Полтавського інституту народньої освіти в 1925 році викладав фізику і математику у Харкові. Через деякий час вступив до аспірантури Науково-дослідного інституту математики і механіки, де працював під керівництвом відомих математиків Н. С. Бернштейна, Д. Т. Сіцова, Н. Ахієзера, а потім викладав вищу математику у Харківському державному університеті, в двох інститутах. 1937 року він був арештований, як „ворог народу", але незадовго до початку Другої світової війни був звільнений і поновлений за місцем праці.

Коли почалася Друга світова війна, Хома Семенович не хотів залишати Харків. 24 жовтня 1941 року німці зайняли Харків без бою. В цей час німці почали вивозити молодь на примусові роботи до Німеччини. У жовтні 1942 року і мене забрали з мого рідного села Лисичого до Німеччини. Родина мого дядька теж залишила Харків.

Я увесь час працювала на фабриці амуніції в Гесіш Ліхтенау, поблизу Каселя. Несподівано отримала листа від дядька, який після всіх мандрів опинився в Бад Нендорфі поблизу Гановеру. Я відразу вирішила тікати зі заводу і з великими труднощами добилася до нього.

Одного дня до нас приїхали два українські хлопці і повідомили, що „совєти" плянують забрати всіх втікачів на „родіну". Серед цих юнаків був і Михайло Куданович, який пізніше став священиком, а зараз – на пенсії, живе в Мінеаполісі. Всі вирішили негайно податися до Гановеру, де був табір переміщених осіб. У таборі ім. Миколи Лисенка в Гановері було багато дітей і молоді. Для менших дітей організували початкову школу, директором якої був Карпініч. Хома Семенович та інші педагоги організували гімназію, директором якої став мій дядько.

Я виїхала до Канади при кінці липня 1948 року. Хома Семенович з родиною виїхав до США у 1949 році на запрошення старого українського еміґранта, професора Міннесотського університету Олександра Грановського. Перші два роки Хома Семенович з дружиною працювали на фізичній роботі в лікарні. Пізніше Хома Семенович дістав працю за фахом у „Honeywell Incorporated", де пробув до липня 1952 року. Від 1952 до 1963 року він працював в „Aeronautics and Engineering Department, Institute of Technology" Міннесотського університету, який тоді очолював проф. Аккерман. Вся робота була за завданням військових органів, таємна. За визначні успіхи у розв'язанні математичних проблем Хомі Семеновичу була надана наукова ступінь доктора математичних наук. Він був членом всеамериканського ракетного товариства „Rocket Society". Науковий журнал цього товариства надсилав йому нові розвідки, статті з різних галузей математики, на які Хома Семенович писав рецензії, які друкувалися в цьому журналі. Тоді він опублікував й ряд наукових праць. Поза роботою в університеті Хома Рябокінь працював для „Енциклопедії Українознавства", яку редаґував проф. В. Кубійович, брав участь в громадському житті українців міста, виступав з популярними доповідями, надсилав статті до часописів „Свобода", „Нові дні" та інших.

На останньому родинному святкуванні Дня подяки, в листопаді 1962 року, дядько сказав: „Я дійсно маю за що дякувати Богові, бо почуваюся щасливою людиною – врятувався з лабет НКВД, залишився живим з усією родиною під час війни і бомбардувань, дістався до вільного світу, маю цікаву роботу за фахом. Син і донька мають вищу освіту, маю хороших внуків".

З січня 1963 року Хоми Семеновича не стало. Передчасна смерть спіткала його на праці в стінах університету, який він дуже шанував за можливість спокійно працювати над науковими проблемами. Минуло вже понад 30 років, як Хоми Рябоконя не стало. Тим часом Україна стала вільною, звільняється від намулу комунізму і прямує до кращого життя. Вочевидь, настав час, щоб надбанням вчених України стала наукова спадщина Хоми Рябоконя.

Наталя Могила

СПОРТ

Футбол

У Европі 6-7 жовтня закінчилися останні відбіркові змагання чемпіонату світу 2002 року. Визначилися команди, які вибороли путівки до Японії та Кореї, стали відомі кращі бомбардири. Гравець збірної України та італійського „Міляну“ Андрій Шевченко з 9-ма забитими м'ячами разом з датчанином Сендом очолює цей список.

Збірна України, як і два роки тому, закінчила відбірковий турнір нічиєю у грі зі збірною Польщі (1:1) і посіла друге місце у своїй групі. Тепер вона зіграє в лотерію під назвою „плей-оф“. Цього разу за путівку на ЧС-2002 року українці двічі гратимуть з командою Німеччини.

Варто відзначити, що традиція з нічиєю та голем А. Шевченка продовжує переслідувати збірну України, хоча це не так уже й погано (два роки тому А. Шевченко забив голь росіянам). Насторожує інше. Українці вже двічі грали в „плей-оф“ і двічі не потрапляли до світової та европейської першости. В 1997 та 1999 роках на шляху збірної України ставали хорвати та словенці. Через місяць доведеться зустрітися з німцями, які, хоча й переживають не найкращі часи, все ж таки не мають ніякого бажання втрачати путівку до Японії та Кореї і вже орендували базу для підготовки своєї команди.

Отже, збірній Україні доведеться протистояти не лише збірній Німеччині як футбольній команді, а й бути значно вищими від неї, щоб переконати суддів і всіх інших у своїй спроможності грати в Кореї та Японії.

Змагання з футболу „плей-оф“ чемпіонату світу 2002 року між збірними України і Німеччини відбудуться 10 листопада у Києві. Претендентами на цю гру були три міста – Київ, Львів та Донецьк. Зустріч „плей-оф“ молодіжної збірної України за путівку до фінальну частину чемпіонату Европи 2002 року очікується у Львові.

Група 5

Польща – Україна 1:1
Голі: Олісадебе, Шевченко.
Велс – Білорусь – 1: 0
Вірменія – Норвегія – 1:4

Перше місце – **Польща,**
друге – **Україна.**

* * *

Молодіжна збірна України, поступившись полякам з рахунком 3:0, залишилася на першому місці в групі і має право змагатися за одну з восьми путівок до фінальної частини чемпіонату Европи. Це сталося завдяки перемозі збірної Вірменії в Єревані над головними суперниками українців, норвежцями, з рахунком 2:0, після чого перед молодіжною збірною України відкрився шлях до чемпіонату континенту. Українці , маючи 19 точок, посіли першу сходинку, поляки мають друге місце.

Жеребкування „плей-оф“ молодіжного чемпіонату відбулося у Празі 11 жовтня. У цих проміжних змаганнях гратимуть 16 команд (9 переможців груп та 7 команд, що посіли другі місця). Країна, в якій пройде молодіжний чемпіонат Европи, буде вибрана серед восьми учасників фінального турніру.

Баскетбол

На 11 жовтня було намічене засідання Київського міського суду в справі російської авіякомпанії „Аерофлот“, позов до якої - баскетбольний клюб „Київ“. У липні „Київ“ придбав у цієї компанії 26 квитків у два кінці за маршрутою Київ – Москва – Лос-Анджелес. 7 липня команда вилетіла в США і мала повернутися 30 липня до Києва, де з 1 серпня був запланований збір і виліт на турнір у Болгарію. Команда прибула в Київ тільки 2 серпня. Це позначилося на результатах змагань в Болгарії. Клюбові „Києву“ завдано моральних і матеріяльних збитків.

Ручний м'яч

Володарка европейської Чаші чаш серед жіночих команд запорізька команда „Мотор“ поступилася 7 жовтня в фіналі Суперчаші Европи данському „Віборгу“ з рахунком 23: 22 і втратила шанс здобути цей трофей.

Шахи

Бронзову нагороду чемпіонату Европи-2001 здобула 8 жовтня українка Ганна Юшеніна. Чемпіонкою Европи стала Еліна Данелян з Вірменії, яка набрала 9 точок. друге місце – Олександра Костенюк з Росії.

Комп'ютер як засіб русифікації

Інтернетський сайт Джорджа Книша (knysh@cc.umanitoba. ca) пропонує користувачам персональних комп'ютерів важливу тему, яка має і технічний, і політичний аспекти, й оцей останній мусить стурбувати нашу громаду, оскільки стосується одного з багатьох гальм у процесі українізації освіти в Україні. Тому ознайомлюємо з цим текстом наших читачів.

Мову комп'ютерів для українських шкіл вирішують у Москві...

Міністерство освіти України закупило для сільських шкіл 30 тисяч комп'ютерів і програмне забезпечення з російською мовою. Виправдання таке: нема грошей на українську мову, тому замовляють російською. Отже, може варто давати школам програмне забезпечення англійською? Це буде, принаймні, дешевше, ніж російською.

Ми звертатилися до різних урядових і громадських установ. Виглядало, що є надії. Тепер надійшов лист до голови НТШ від Адміністрації Президента України (з датою 10 вересня). Ось декілька речень з його тексту: „Поділяємо вашу стурбованість щодо використання в органах влади та навчальних закладах програмного забезпеченя льокалізованого російською мовою. Повідомляємо, що на сьогодні, за даними Державного комітету зв'язку та інформації, всі проблемми, пов'язані з програмним забезпеченням фірми Майкрософт для країн СНД та Монголії вирішує московське представництво цієї фірми... Пропозиція стосовно придбання льокалізованого програмного забезпечення форм „Apple“ і „Digital“.

на сьогодні не можуть бути реалізовані через порівняно високу вартість комп'ютерів вказаних фірм... Питання льокалізації програмного забезпечення українською мовою та його поширення принаймні у навчальних закладах може бути вирішеним лише через виділення досить значних коштів з державного бюджету, що на сьогодні не дозволяють економічні реалії країни...“.

Лист підписаний заступником голови Адміністрації Президента України О. Бєловим.

Суперсиметрія

(Закінчення зі стор. 7)

що закони фізики сьогодні такі самі, якими вони були вчора (симетрія в часі) зумовлює збереження енерґії. Те, що закони фізики в Нью-Йорку ті самі, що у Києві, є рівнозначне збереженню імпульсу (симетрія у просторі). Складніші симетрії зумовлюють збереження інших фізичних величин та існування інших частинок. Скажімо, симетрія „спряження електричних зарядів“ відповідає за існування т. зв. „античастинок“. Першою античастинкою, яку спостережено (К. Д. Андерсон, 1932) був позитрон (позитивний електрон). Відтоді експериментально доведено, що кожна відома нам частинка має свого „близнюка“ – античастинку. Отож симетрія спряження зарядів подвоює число відомих нам частинок, бо вона вимагає, що кожна частинка мусить мати партнера з протилежним зарядом. Подібно, суперсуметрія також передбачає подвоєння частинок, та на зовсім іншій базі.

Щоб зрозуміти основу цього суперсиметричного подвоєння, слід пригадати, як фізики клясифікують частинки. Одна клясифікація відноситься до заряду – є частинки позитивні (наприклад, протон) і неґативні (електрон). Інша клясифікація основана на взаємодії. Частинки, що взаємодіють сильною ядерною силою, звуться гадрони, а ті, що слабкою, – лептони.

Важливою виявилася клясифікація відносно внутрішнього кутового імпульсу („спіну“). Ця клясифікація ділить частинки на ферміони (спін 1/2) і на бозони (спін 0, 1, або 2). Ферміони – це частинки матерії (кварки, електрони), а бозони – це носії взаємодії. Носіями ґравітаційної взаємодії є ґравітони, електромагнетної – фотони, слабкої – бозони W і Z, а сильної ядерної – ґлуони.

Так от суперсиметрія вимагає, що для кожного відомого нам ферміона існує така ж частинка, лиш з цілим спіном, а для кожного бозона існує посестра із половинчастим спіном. Для цих гіпотечних суперпартнерів вже навіть створено нове назовництво: посестрою фотона є фотіно, ґравітона – ґравітіно, ґлуона – ґлуїно. (До імени частинки додається закінчення „-іно“). В свою чергу, назви партнерів ферміонів отримуємо, додаючи на початку букву „с“: виходить селектрон для електрона, а скварк для кварка.

Два перші передбачення суперсиметричної теорії відносяться до таких малих довжин, що до них експериментального доступу немає і ще довго не буде. Але передбачення існування с-частинок вже у 2006 році можна буде перевірити. У тому році в Европейському Центрі Ядерних Досліджень („CERN“) в Женеві буде завершене спорудження найпотужнішого в світі прискорювача („LHC“ – Large Hadron Collider). Обчислення вказують, що цей прискорювач матиме усі шанси відкрити найлегшу із с-частинок, якщо с–частинки взагалі існують.

Успішний доказ існування с-частинок підтвердив би правильність суперсиметричної теорії, яка є підставою об'єднання квантової теорії і загальні теорії відносности в одну всохопну теорію. Це також було б доказом, що усі чотири відомі нам взаємодії є окремими виявами єдиної універсальної взаємодії.

Таке досягнення надало б теорії суперсиметрії такого ж епохального значення, яке в історії фізики мали закони Ньютона, рівняння Максвела, теорія відносности Айнштайна та квантова механіка.

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу:
680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

ВЕРЕСЕНЬ 2001 р.

500	дол.	Бруґеман Павліна і Воррен	Скенектеді, Н.Й.
100		Мулак А.	Лос-Анджелес, Каліф.
55		Клебович Володимир	Нью-Бриттан, Конн.
50		Гурин Марія	Малібу, Каліф.
45		Кібузінський Юрій	Гейтерсбурґ, Мд.
25		Артимів Модест	Філядельфія, Па.
		Головачук Іван	Ст. Томас, Онтаріо, Канада
		Шмідт Роберт	Бірмінґгем, Миш.
		Сімків Володимир	Філядельфія, Па.
20		Ханас Петро	Овк Лавн, Ілл.
		Гапон Віталій	Нюак, Н.Дж.
		Іваськів Любомир	Венес, Фла.
		Яковенко Валентина	Апер Седел Рівер, Н.Дж.
		Юськів Василь	Луювіл, Огайо
		Клименко Галина	Ст. Луї, Мо.
		Король Дмитро	Ошава, Онтаріо, Канада
		Остапюк Ярослав	Ветерсфілд, Конн.
15		Андрус Ірина	Флашінг, Н.Й.
		Піхурко Микола	Парма, Огайо
		Пизь Теодор	Ірвінґтон, Н.Дж.
		Вовк Степан	Торонто, Онтаріо, Канада
10		Савка Лариса	Дес Плейнс, Ілл.
		Біланич Антін	Сідер Новс, Н.Дж.
		Бордун Василь	Сиракюз, Н.Й.
		Брикович Теодозія	Філядельфія, Па.
		Дрогомирецький Петро	Брір, Ваш.
		Дубик Ольга	Трентон, Н.Дж.
		Філенко Олександер	Гюстон, Тек.
		Гафткович Ірина	Рочестер, Н.Й.
		Якубяк Ольга	Чикаґо, Ілл.
		Яримович Юрій	Чикаґо, Ілл.
		Калініченко Віталій	Вашінґтон, Д.К.
		Копачинський Константин	Сан Габріел, Каліф.
		Лужняки Микола і Ольга	Чикаґо, Ілл.
		Ликтей Ярослав	Ютика, Н.Й.
		Лисак Богдан	Темпл Сиpі, Каліф.
		Петрик Федір	Левітавн, Па.
		Петришин Михайло	Інвернес, Фла.
		Плакида Надія	Ранітан, Н.Дж.
		Сахно Йосиф	Лукавт Мавтин, Джа.
		Савка Вілліям	Гетфілд, Па.
		Шеліх Алекс	Гарден Сиpі, Миш.
		Слотюк Петро	Філядельфія, Па.
		Свансон Лариса	Пало Алто, Каліф.
		Білинська-Фюрстнер Віра	Трентон, Н.Дж.
5		Дробний Григорій	Дірборн Гайтс, Миш.
		Яременко Андрій	Кліфтон, Н.Дж.
		Бойцун Михайло	Трентон, Н.Дж.
		Бойчук Анна	Воррен, Миш.
		Дейчаківський Юрій	Норт Потомак, Мд.
		Дутко Юліян	Асторія, Н.Й.
		Филипович Нестор	Чикаґо, Ілл.
		Гал Джеррі	Ст. Пітерсбурґ, Фла.
		Ігнатюк Іван	Філядельфія, Па.
		Яремчук Іван	Нью-Йорк, Н.Й.
		Калиновська Оксана	Фредерік, Мд.
		Клименко Григорій	Кліфтон, Н.Дж.
		Кочман Ярослава	Гемонтон, Н.Дж.
		Копичук Роман	Ст. Августін, Фла.
		Королишин Григорій	Норт Порт, Фла.
		Котиси Ліліяна і Богдан	Кендал Парк, Н.Дж.
		Кух Володимир	Денвіл, Н.Дж.
		Лещук Сергій	Сакраменто, Каліф.
		Марушка Микола	Чикаґо, Ілл.
		Марушка Роман	Чикаґо, Ілл.
		Меркулов Сергій	Вентнор, Н.Дж.
		Нагірний Мирон	Ботел, Ваш.
		Неілко Марія	Елленвіл, Н.Й.
		Огаренко Володимир	Чикаґо, Ілл.
		Олійник Анна	Філядельфія, Па.
		Ощудляк Олександра	Гайленд Парк, Н.Дж.
		Павлюк Іван	Парма, Огайо
		Первічко Яків	Корсунь-Шевченків, Черкаська обл., Україна
		Пік Марія	Чикаґо, Ілл.
		Росінський Віктор	Ювінґ Тавншіп, Н.Дж.
		Семущак Стефанія	Вудсайд, Н.Й.
		Слук Микола	Словн, Н.Й.
		Степаненко Галина	Сан Гозе, Каліф.
		Сироватка Василь	Дірборн, Миш.
		Шевчук Аня	Ветерсфілд, Конн.
		Ведмідь Юрій	Самерсет, Н.Дж.
		Війтович Юрій	Чикаґо, Ілл.
		Вольчанський Михайло	Палм Гарбор, Фла.

Разом **1,500 дол.**

Щиро дякуємо за фінансову підтримку найстаршої української газети

Мистецтво і МАЙСТЕРНІСТЬ

12 МИСТЦІВ – В ПОШУКУ ІДЕНТИЧНОСТИ

113-ий Відділ СУА і Український Інститут Америки запрошує любителів і колекціонерів декоративного мистецтва на виставку і продаж високоякісних мистецьких виробів.

Відкриття і прийом:

П'ятниця, 2-го листопада, 2001р.
6 – 9 год. веч.
Вступ на прийом: $25

Дні виставки:

Субота, 3-го листопада, 2001р.
11 – 6 год.

Неділя, 4-го листопада, 2001р.
11 – 4 год.
Вступ: $ 5

The Ukrainian Institute of America
2 East 79th Street, New York, NY
(212) 299-8660

СВІТОВА РАДА СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ
КОМІТЕТ ОДНОДОЛЯРОВОГО ФОНДУ, НЮ ДЖЕРЗІ

ДОБРОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ

ШЕВЧЕНКО – ДРАМА – МУЗИКА

В НЕДІЛЮ, 28 ЖОВТНЯ 2001 р., год. 1-ша по пол.
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.

У ПРОГРАМІ:
Виступ народного артиста України, артиста театру і кіно
ІВАНА БЕРНАЦЬКОГО
і артистів
співачки ***СТЕФАНІЇ ДОВГАНЬ*** • піаністів ***ЛАРИСИ КРУПИ і ДАНИЛА ШЛЕЄНКОВА***

Вступ: дорослі – 10 дол., діти – безкоштовно

Дохід призначений на допомогу багатодітним сім'ям і самітним матерям з дітьми по селах України.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

Управа Товариства Українських Інженерів Америки повідомляє, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА

відбудуться

в суботу, 27 жовтня 2001р., о год. 11-ій ранку
в домівці ТУІА, при 2 East, 79th Street, New York, NY 10021

д-р ЛЕВ ДОБРЯНСЬКИЙ,
голова

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
19-го ЖОВТНЯ 2001 р.

Пассейк, Н.Дж. – Місячні збори 42-го Відділу УНСоюзу, Т-ва ім. Тараса Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. На зборах будуть порушені важні справи. Члени УНСоюзу повинні прибути на збори.

Управа

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
21 ЖОВТНЯ 2001 р.

Сиракюзи, Н.Й. Управа 39 Відділу УНС інформує, що Річні загальні збори відбудуться о год. 2-ій по пол. в залі Українського Народного Дому.

Джойс Ткач, секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
21 ЖОВТНЯ, 2001 р.

Бостон, Масс. – Річні загальні збори УНС Відд. 238 відбудуться о год. 1:30 по пол. в залі української православної парафії св. Андрія у Джамейка Плейн після Служби Божої та парафіяльного обіду. Усіх членів і гостей радо запрошуємо до участи Будуть дискутовані необхідні справи нашого відділу.

Лариса Діяк, голова
Юлія Лозинська, секретар
Евген Мороз, скарбник

„СВОБОДА" запрошує до праці продавців *реклями*

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на

***тел.:* (973) 292-9800, дод. 3040**

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

повідомляє, що

ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ: БОСТОН, КОННЕКТИКАТ, РОЧЕСТЕР, СИРАКЮЗИ, ВУНСАКЕТ

— відбудуться —

в суботу, 3 листопада 2001 р., о год. 2-ій по пол.
на СОЮЗІВЦІ

В організаційних нарадах зобов'язані взяти участь з рішаючим правом голосу: члени управи Окружних комітетів, конвенційні делегати та по два делегати наступних Відділів:

178, 238, 307, 374
12, 59, 67, 253, 254, 277, 350, 387, 414
66, 217, 285, 318, 343, 367
21, 38, 39, 58, 121, 271, 283, 484
177, 206, 241

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

члени Екзекутивного Комітету УНСоюзу,
члени Головного Уряду та
голови Окружних Комітетів

Лариса Діяк, голова Округи – Бостон
Ігор Гайда, голова Округи – Коннектикат
Христина Дзюба, голова Округи – Рочестер
Іван Гвозда, голова Округи – Сиракюз
Леон Гардінк, голова Округи – Вунсакет

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ВІДСОТКИ НА ПЕНСІЙНІ ГРАМОТИ

ВІД 1 ЖОВТНЯ 2001 р.

Одноразові і гнучкі пенсійні пляни Відсотки в першому році – нові аплікації (відсотки ґарантовані на один рік)	6.00%
Одноразові і гнучкі пенсійні пляни (ІСНУЮЧИХ ГРАМОТ) $100,000.00 або більше	5.50%
$50,000.00 – $99,999.99	5.25%
$100.00 – $49,999.99	5.00%
Гнучка 10 пенсійна грамота (в другому році)	5.25%

Не ризикуйте своїми пенсійними фондами. Біржа іде в гору і в долину, але Ваші пенсійні фонди повинні бути забезпечені проти таких змін. Пенсійні грамоти УНС запевняють Вам постійний зріст.

За інформаціями про наші пенсійні пляни телефонуйте безкоштовно на:

1-800 253-9862 дод. 3013
e-mail Sales@unamember.com

ДЕШЕВЕ ТЕРМІНОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Життєве забезпечення – це ще одна необхідність в житті. Хоча багато людей не любить платити за життєве забезпечення, це одначе є конечністю. Основним чинником, який треба брати до уваги, купуючи часове (термінове) забезпечення – це захист доходу, який кожна родина неспроможна придбати.

За останніх кілька років ціни на термінове забезпечення знизилися. Ніхто не може передбачити, як довго цей напрям буде продовжуватися. Під цю пору наші ціни термінового забезпечення є найнижчими у нашій 107-річній історії.

Тепер є найкращий час набути термінове забезпечення в УНСоюзі.

Ми заохочуємо Вас порівняти наші ціни з цінами наших конкурентів,

5-Year Level Term Life Insurance: Monthly Rates

UNA RATES:

FEMALE NON-SMOKER

	$100,000		$175.000		$250.00	
AGE	UNA	COMPETITOR	UNA	COMPETITOR	UNA	COMPETITOR
25	$11.19	$12.00	$17.94	$20.25	$24.69	$28.50
35	$11.19	$17.00	$17.94	$29.00	$24.69	$41.00
40	$13.19	$20.00	$21.44	$34.25	$29.69	$48.50
45	$17.19	$27.00	$28.44	$46.50	$39.69	$66.00
55	$34.19	$57.00	$58.19	$99.00	$82.19	$141.00

MALE NON-SMOKER

	$100,000		$175.000		$250.00	
AGE	UNA	COMPETITOR	UNA	COMPETITOR	UNA	COMPETITOR
25	$12.19	$14.00	$19.16	$23.75	$27.19	$33.50
35	$12.19	$19.00	$19.16	$32.50	$27.19	$46.00
40	$15.19	$23.00	$24.94	$39.50	$34.69	$56.00
45	$21.19	$33.00	$35.44	$57.00	$49.69	$81.00
55	$45.19	$100.00	$77.44	$174.25	$109.69	$248.50

Забезпечуючи себе в УНСоюзі ви не тільки покращуєте свій фінансовий стан, але ви отримуєте користі, які жоден конкурент вам не пропонує.

Український Народний Союз уділяє своїм членам стипендії, видає дві тижневі газети („Свободу" та „Український Тижневик"), для вигоди своїх членів вдержує оселю Союзівка, яка знаходиться у Кетскильських горах стейту Нью-Йорк та дає допомогу на місцеві народні та добродійні цілі.

За додатковими інформаціями у справі термінового забезпечення просимо контактуватися з місцевими секретарями відділів або телефонувати до Головної Канцелярії: **1-800-253-9862 додатковий 3013**

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВОЛОДИМИР КОКОРУДЗА, член УНС Відд. 131 Т-ва „Народний Союз" в Чикаго. Помер 9 вересня 2001 р. на 89-му році життя. Нар. в 1912 р. в Золочеві, Україна. Членом УНС став в 1959 р. Залишив у глибокому смутку дружину Ксеню, синів Володимира і Богдана з родинами. Похорон відбувся 13 вересня 2001 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ОЛЬГА ВІКНЮС-КЛАРІН член УНС Відд. 379. Померла 16 вересня 2001 р. на 44-му році життя в Чикаго, Іл. Залишила в глибокому смутку маму, чоловіка Джесі, синів Івана і Еріка. Похорон відбувся 20 вересня 2001 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Іл.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

МАРІЯ ЗАДОЙНИЙ член УНС Відд. 94 Т-ва ім. М. Шашкевича в Гемтрамк, Миш. Померла 3 вересня 2001 р. на 78-му році життя. Нар. в 1923 р. в Україні. Членом УНС стала ва 1949 р. Залишила в глибокому смутку дочку Стефанію, і трьох внуків, брата і двох сестер. Похорон відбувся 7 вересня 2001 р. на цвинтарі Memorial Park в Ст. Пітерсбург, Фл.

Вічна їй пам'ять!

Секретар

ПЕТРО САХАРЕВИЧ член УНС Відд. 180 Т-ва ім. І. Франка в Акрон, Огайо. Помер 23 липня 2001 р. на 88-му році життя. Нар. в 1913 р. в Україні. Членом УНС став в 1971 р. Залишив у глибокому смутку Марію Сахаревич, внуків і правнуків. Похорон відбувся 26 липня 2001 р. на Calvary Cemetery в Кантон, Огайо.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ПОДГАЙНИЙ член УНС Відд. 288 Т-ва св. Димитрія у Бетлегем, Па. Помер 3 вересня 2001 р. на 85-му році життя. Нар. в 1916 р. в Бетлегем, Па. Членом УНС став в 1933 р. Залишив у глибокому смутку дружину Джулію, синів Дениса і Михайла, дочку Катерину. Похорон відбувся 7 вересня 2001 р. на цвинтарі Holy Savior у Бетлегем, Па.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

ТЕОДОР ТИЛАВСКИ член УНС Відд. 367 Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. Помер 27 серпня 2001 р. на 83-му році життя. Нар. в 1918 р. в Україні. Членом УНС став в 1949 р. Залишив в глибокому смутку дружину Марію, сестру Анну і родину в Україні, Канаді і Америці. Похорон відбувся на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

СТЕПАН КОРБА член УНС Відд. 264 в Carnegie, PA. Помер 9 серпня 2001 р. на 89-му році життя. Нар. в 1911 р. в Carnegie, PA. Членом УНС став в 1937 р. Залишив у глибокому смутку племінників і племінниць. Похорон відбувся 14 серпня 2001 р. на українському католицькому цвинтарі свв. Петра і Павла в Scott Township.

Вічна йому пам'ять!

Секретар

З глибоким жалем повідомляємо друзів і знайомих, що 22 вересня 2001 р. відійшла від нас у вічність на 91-му році життя, після короткої хвороби наша незабутня

МАМА, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

СВ. П.

ВАЛЕНТИНА ЮРЧЕНКО

нар. в м. Кременчузі, на Полтавщині.

Покійна письменниця була довголітньою авторкою дитячого журналу „Веселка", журналу Об'єднання Православних Сестрицтв „Віра", газети „Свобода" та інших пресових видань, а також авторкою пісень і численних виховних матеріялів для молоді СУМу.

ПАНАХИДА відбулася 24 вересня 2001 р. у православній церкві при Осередку св. Андрія в Норт Порті, Фла.

ПОХОРОН відбувся з церкви-пам'ятника св. Андрія на православному цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй пам'ять!

Засмучені горем:

- син – о. ІГОР ГРЕБІНКА з дітьми: ТИМОФІЄМ, ДМИТРОМ МАРКОМ, ДОРОЮ і РУФІНОЮ
- дочка – НАТАЛЯ НЕВМЕРЖИЦЬКА з дітьми ВАСИЛЕМ і ЄВГЕНІЄЮ
- правнуки – ДЖЕСІ, ТАРАС, ВАСИЛЬ, ТИХОН, АНТОНІНА і ЗАХАРЧИК.

Родина просить складати пожерви на стипендії студентам Києво-Могилянської Академії, на УВАН чи на добродійні цілі.

В ДЕСЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
(18 жовтня 1991 р.)
нашої незабутньої і невіджалуваної
ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і БАБУНІ

СВ. П.

МАРІЇ (МУШКИ) ХОДНОВСЬКОЇ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в УГКЦерквах:

патріяршому соборі св. Юра, Львів;
церкві св. Юра, Мостиська (Україна);
катедрі св. Івана Хрестителя, Перемишль;
церкві св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н.Дж.;
церкві св. Івана Хрестителя, Виппані, Н.Дж.

Просимо ласкаво злучитися з нами в молитвах за душу Покійної.

- муж – НЕСТОР
- донька – МОТРІЯ (МОКІ) КОКОРІС з мужем АНАСТАСІОСОМ і сином ЮРІЄМ
- син – МАРКІЯН (МАКО) з дружиною ЛЕСЛІ і донею АДРІЯННОЮ

Ділимося сумною вісткою, що 7 жовтня 2001 р. упокоївся в Бозі наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

бл. п.

ВАСИЛЬ БОДНАР

колишній підстаршина 1-ої УД УНА, нар. в Черневі, Україна, 14 грудня 1922р.

У глибокому смутку залишилися:

- дружина – ЛЕСЯ
- доньки – ДІЯНА БАЙРОН з мужем МЕЛ
  – ІРЦЯ МИРОН з мужем ЕВГЕНОМ
  – ЛЕСЯ ХРИСТЯ з мужем МАЙКОМ ЯМАНІШІ
  – НАДЯ ГЛУХ з мужем ПЕТРОМ
- сини – ВАСИЛЬ РОМАН з дружиною КАТІ
  – ПАВЛО з дружиною ЛОРОЮ
- внуки – ДАНИЛО, ДАМЯН, АЛЕКСАНДЕР, РАЇСА, НАТАЛЯ, АДРІЯН, СТЕФАН, НИКОЛА, АНДЖЕЛА, ХРИСТИНКА
- сестри – МАРІЙКА КОРГУН з мужем МИХАЙЛОМ та родиною
  – АННА НАБОЛОТНА з родиною

та ближча і дальша родина в США, Україні і Аргентині.

ПОХОРОН відбувся в п'ятницю, 12 жовтня 2001 р. на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

Замість квітів родина просить складати пожертви на українські студії при Гарварді, на Пласт, або на дітей Чорнобиля (CCRF).

ПОВІДОМЛЯЄМО

що в суботу, 27 жовтня 2001 р., о год. 1-ій по пол.
на цвинтарі св. Андрія Первозваного
в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.
буде відправлена

ПАНАХИДА

за душі спочилих:

бл. п. ГАЛИНИ ОВСІЄНКО
бл. п. ВАСИЛЯ ОВСІЄНКО
бл. п. ЛЮБОМИРА ОВСІЄНКО

Колишніх приятелів Покійних проситься про участь та молитви

Ю. і О. СОСЕНКО

З глибоким жалем повідомляємо родину,
приятелів і знайомих, що з волі Всевишнього
26 вересня 2001 р. відійшов у вічність
на 68-му році життя наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

полковник

ВАСИЛЬ АНДРЮК

В похоронному заведенні Demaine Funeral Home в неділю, 30-го вересня 2001 р. відвідини від 6-ої до 8-ої год. веч.

Похоронна СЛУЖБА БОЖА відбулася в понеділок, 1 жовтня в соборі св. Родини у Вашінгтоні, опісля на український цвинтар – Cedar Hill Ukrainian Memorial.

Залишені в глибокому смутку:
дружина – МАРТА
сини – д-р МАРКО
– АНДРІЙ з дружиною АННОЮ
внуки – ЛУКА і ЛЕВКО
брати – інж. ДМИТРО з дружиною АНДРЕЄЮ
– АДАМ з дружиною ЕЛИСАВЕТОЮ
сестри – СТЕФАНІЯ з мужем ЕВГЕНОМ СИРОТЮКОМ
– МАРІЯ СКОТ
– ЮЛІЯ з мужем ВЕЙДОМ ДОВДЛ
швагер – д-р ЮРІЙ КУЛЬЧИЦЬКИЙ з дружиною ДАРІЄЮ і синами ЛЕВКОМ з дружиною АРЕТОЮ і ДАНИЛОМ
племінники – СТЕФАН з дружиною СУЗАНОЮ
– ПЕТРИК з дружиною НЕНСІ
– ЮРІЙ СИРОТЮК з дружиною ДІ
– інж. ДАНИЛО СИРОТЮК
– НАТАЛКА з мужем інж. МИХАЙЛОМ О'ЛОФЛИН
– адвокат д-р ЛІНДА СКОТ
– СУЗАН з мужем лт. ШЕЙН ҐАТРІ
– інж. РОДІЯН ДОВДЛ
– ДОУН ДОВДЛ
ближча і дальша родина в Україні і Румунії.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів родина буде щиро вдячна за молитви і за дар на дітей Чорнобиля (Children of Chornobyl Relief Fund).

Чеки прошу пересилати на адресу:
Andriuk Family, 1 Chasmars Pond Rd., Darien, CT 06820.

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ
у ВІЧНІСТЬ 23 жовтня 2000 р. нашої найдорожчої
МАМИ, БАБЦІ і ПРАБАБЦІ

бл. п.

артистки малярки

МАРІЇ ГАРАСОВСЬКОЇ ДАЧИШИН

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ та ПАНАХИДИ

в українських католицьких церквах у Чикаго:

катедрі св. о. Миколая
23 жовтня 2001 р., о год. 8-ій ранку,
27 жовтня 2001 р., о год. 8-ій ранку ,
6 грудня 2001 р., о год. 7-ій ранку;
свв. Володимира і Ольги
23 жовтня 2000 р., о год. 8-ій ранку,
27 жовтня 2001 р., о год. 9-ій ранку,
6 грудня 2001 р., о год. 8-ій ранку.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
ХРИСТИНА і ВІКТОР ТАРАНИ
МИХАЙЛО ТАРАН
НАТАЛКА І МИКОЛА ЛІСОВСЬКІ
ОРИСЯ ГАРАСОВСЬКА
ІВАНКА і ОСТАП ГАРАСОВСЬКІ
РОМАН ЗАЯЦЬ з родиною

Вічна Їй пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що в четвер, 4 жовтня 2001 р.
відійшла у вічність

бл. п.

ОЛЬГА БАЗДИГАН

з дому НАЛИВАЙКО

Вчителька у школі св. Юра в 1950–1997 рр.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 9 жовтня 2001 р., о год. 9:30 ранку з української католицької церкви св. Юра в Нью-Йорку на цвинтар „Calvary".

Залишені у смутку:
донька – КАРОЛ ЯРЕМА
внуки – ДЖОРДЖ ЯРЕМА
– ТІНА ЯРЕМА

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на „World Trade Center Fund".

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими,
що 2 жовтня 2001 р. відійшла у вічність наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ІРИНА БАЧИНСЬКА „ЦІСАРЕВА"

нар. 19 грудня 1922 р. в Янчині, „Іванівка", Україна,
дочка покійних Володимира і Олени Луцьких

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6 жовтня в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нортгемптоні, Па.
Тіло похоронено на парафіяльному цвинтарі.

У глибокому смутку залишилися:
дочка – ІВАННА ҐІББАРД з мужем БИЛОМ
внуки – КАТЯ і ДАВИД
вдова по батькові – МИРОСЛАВА ЛУЦЬКА
сестри – НАДЯ ЦЕГЕЛЬСЬКА з мужем ЮРІЄМ і родиною
– ХРИСТИНА ГУК з мужем д-ром ЯРОМИРОМ і родиною
– МАРТА КУЛІШЕНКО з родиною.

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на
Український Музей в Нью-Йорку.

РЕКЛАМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*